

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

22/2017. (IX. 11.) AB határozat	a Kúria Kfv.V.35.722/2013/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	1224
21/2017. (IX. 11.) AB határozat	a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 93. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a Kúria előtt folyamatban lévő Mfv.III.10.350/2016. számú ügyben és bármely folyamatban lévő ügyben történő alkalmazásának kizárásáról	1234
3209/2017. (IX. 13.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1238
3210/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1245
3211/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1252
3212/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1255
3213/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1259
3215/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1261
3216/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1264
3217/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1268
3218/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1274
3219/2017. (IX. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről	1278
3220/2017. (IX. 13.) AB végzés	bírói kezdeményezés alapján indult eljárás megszüntetéséről	1280
1002/2017. (IX. 12.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság öttagú tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről	1282
2001/2017. (IX. 13.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről	1284
3221/2017. (IX. 13.) AB végzés	bírói kezdeményezés alapján indult eljárás felfüggesztéséről	1285
Helyreigazítás		1286

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 22/2017. (IX. 11.) AB HATÁROZATA

a Kúria Kfv.V.35.722/2013/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Pokol Béla, dr. Schanda Balázs, dr. Sulyok Tamás és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Kfv.V.35.722/2013/3. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Baltay Levente ügyvéd, 2360 Gyál, Kőrösi út 104.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Kúria Kfv.V.35.722/2013/3. sorszámú ítéletével szemben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján – az első fokon eljáró bíróság útján – terjesztett elő alkotmányjogi panaszt Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joggal és a B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság követelményével.
- [3] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy 1996 és 2010 között egy betéti társaság beltagja és képviselője volt, 2010-ben viszont új kül- és beltág belépésére, majd a cég könyvelési és céges iratainak átadására került sor az új tulajdonosok részére. A gazdasági társasággal szemben 2011 februárjában a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Dél-budapesti Adóigazgatósága adóbevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott a 2005-től 2009-ig terjedő adóévek tekintetében. Az ellenőrzés során az egykori beltág indítványozót tanúként hallgatta meg a hatóság, az eljárásban ügyfélként nem vett részt. Az adóhatóság első fokon jogerőre emelkedett határozatával a céget összesen 45 580 244 Ft adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. A betéti társasággal szemben az adótartozás megfizetéséért folytatott végrehajtási eljárás azonban nem vezetett eredményre, ezért az elsőfokú hatóság – az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) mögöttes felelősségi szabálya alapján – az indítványozót kötelezte a bírság megfizetésére. Az indítványozó fellebbezése folytán a NAV a késedelmi pótléket csökkentette.
- [4] Az indítványozó ezt követően az adóügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt nyújtott be keresetet. Kérelmét arra alapozta, hogy csak a végrehajtási eljárás során szerzett tudomást arról, hogy a céggel szemben adókötelezettség kerül megállapításra, így a védekezés, a nyilatkozattétel és az észrevételezés lehetősége, valamint jogorvoslati joga nem volt biztosítva az eljárás során.

- [5] Az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében az adóhatóság határozatait hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. A jogerős ítélet indokolása szerint „az Alkotmánybíróság mind a 2/2013. (I. 23.) AB határozat, mind pedig a 9/2013. (III. 6.) AB határozatában az Art. 35. § (2) bekezdésének az adó megfizetésére vonatkozó szabályai és a jogállamiság-klauszulából eredő követelmények, továbbá a jogorvoslathoz való jog viszonyát vizsgálta, egyrészt az örökösök mögöttes felelőssége [Art. 35. § (2) bekezdés a) pont], másrészt a gazdasági társaságok adó tartozásáért helyt állni köteles tag felelősségét szabályozó norma [Art. 35. § (2) bekezdés f) pont] vonatkozásában.”
- [6] A felhívott alkotmánybírói határozatok alapján a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy „az Art. 35. § (2) bekezdés f) pontjának az idézett jogszabályhelyekkel együttes értelmezése, ezáltal az alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből [...], illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből [...] fakadó alkotmányos követelménynek megfelelő értelmezése szerint a jelen perbeli esetben az adó megfizetésére a Bt. helytállni köteles tagjaként kötelezett felperes részére a beltagsági jogviszonyának megszűnését követően indult adóhatósági ellenőrzési eljárásban lehetőséget kellett (volna) biztosítani arra, hogy gyakorolhassa az adózót megillető azon jogokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a helytállási kötelezettségét érintő adó tartozás jogalapját és összegszerűségét vitathassa.”
- [7] Az ítéletben a megismételni rendelt eljárásra vonatkozóan a bíróság meghagyta az adóhatóságnak, hogy az Alkotmánybíróság hivatkozott határozataiban foglalt jogértelmezés szem előtt tartásával eljárva – a felperes indítványozó helytállási kötelezettségébe eső adó tartozás összege tekintetében – teljes körűen tisztázza a tényállást.
- [8] Az alperes adóhatóság az ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, kérve annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását.
- [9] A Kúria Kfv.V.35.722/2013/3. sorszámú ítélete megállapította, hogy „[a]z Art. 6 § (2) bekezdés második mondata szerint a kizárólag az adó megfizetésére kötelezett személy is gyakorolhatja a törvény szerint az adózót megillető jogokat. A felperes az adó megfizetésére őt kötelező eljárásban gyakorolhatta jogait, így a jogorvoslat jogát is, tehát e jogszabályhelyet nem sértette meg az adóhatóság, ahogyan az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését és a Ket. alapelveit sem.” A Kúria rögzítette azt is, hogy a Legfelsőbb Bíróság számos, megjelölt eseti határozatában a jelen döntésével azonos ítéletet hozott, a korábbi gyakorlattól való eltérésnek pedig nem látja indokát.
- [10] Az elsőfokú ítéletben hivatkozott 9/2013. (III. 6.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) relevanciája tekintetében a kúriai ítélet kiemelte, hogy „a Bt. ellenőrzése idején felszámolási eljárás nem volt folyamatban, ezért a nem azonos tényállás miatt az elsőfokú bíróság döntését ezen AB határozatra nem alapíthatta.” A Kúria szerint nem teljesült tehát az AB határozat azon feltétele, hogy „a gazdasági társaság felszámolása során indult az adóhatósági ellenőrzési eljárás”, továbbá a betéti társaságot az ellenőrzés során felszámoló nem képviselte, így hiányzik az AB által a határozatban értékelt azon lényeges elem is, hogy „a felszámoló a felszámolási eljárás során a mögöttes helytállásra kötelezett személlyel szemben gyakran ellenérdekű pozíciót foglal el.”
- [11] Az elsőfokú döntés által szintén felhívott 2/2013. (I. 23.) AB határozattal kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett a Kúria, hogy az – a tényállás különbözőségéből fakadóan – jelen ügyben ugyancsak nem alkalmazható. E határozatban ugyanis az AB azt az alkotmányos követelményt határozta meg, hogy az adó megfizetésére örökösként kötelezett személy a vele szemben indult eljárásban hozott külön határozat ellen jogorvoslattal élhessen, és ennek keretében vitathassa az Art. 35. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállását is.
- [12] Figyelemmel arra tehát, hogy az elsőfokú bíróság által idézett alkotmányos követelmények relevanciáját a Kúria az adott tényállások különbözősége miatt nem találta megalapozottnak, valamint a felperes „olyan jogszabályhelyet sem jelölt meg, amelyet az adóhatóság nem értékelt, továbbá a Legfelsőbb Bíróság tény- és jogazonos ügyekben számos (megjelölt) azonos ítéletet hozott”, a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.
- [13] Az indítványozó azért tartja Kúria döntését alaptörvény-ellenesnek, mert a támadott ítélet alapjául szolgáló adóhatósági eljárásban ügyféli jogállással nem bírt, így az eljárás során nem volt biztosítva számára a nyilatkozattételhez és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jog. Ezen felül a panaszolt ítélet – álláspontja szerint – sértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát is, illetve az eljárás nem egyeztethető össze az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság követelményével sem.

II.

[14] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

III.

[15] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt 2015. október 12-én befogadta, mivel az Abtv.-ben támasztott feltételeknek maradéktalanul megfelelt.

[16] Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján a vizsgált ügyben elsősorban azt értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként, hogy a társaság tartozásaiért helyt állni köteles panaszos jogorvoslatához való joga séült-e azáltal, hogy nem gyakorolhatta az adózót megillető jogait az adóhatósági eljárás során.

IV.

[17] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint megalapozott.

[18] 1. Az Alkotmánybíróság legutóbb a 20/2015. (VI. 16.) AB határozat (a továbbiakban Abh2.) keretében foglalkozott a jelen indítvány által is felvetett alkotmányjogi összefüggésekkel. A bírói kezdeményezésre okot adó ügyben megállapított tényállás alapján az adóhatósággal szemben indult per felperese egy betéti társaság belfagya volt. A felperes tagsági jogviszonyának megszűnését követően a gazdasági társasággal szemben az adóhatóság adóellenőrzést folytatott tagsági jogviszonyát is érintő adóévek tekintetében, és határozatában bírságot szabott ki. Az elsőfokú határozat fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, majd az adóhatóság végrehajtási eljárást folytatott le a társasággal szemben, amely eredménytelen volt, így a NAV az ügy felperesét – a gazdasági társaság korábbi belfagjaként – az adótartozás megfizetésére kötelezte az Art. 35. § (2) bekezdésének *f*) pontja alapján. A felperes – az adó megfizetésre kötelező határozattal szemben előterjesztett keresetében – arra hivatkozott, hogy a társasággal szembeni adóellenőrzési alapügyről őt az adóhatóság nem értesítette, ezért nem is lehetett ráhatása az adóhiány és jogkövetkezmenyei jogalapjára és összecszerúségére.

[19] A jelen ügghöz hasonló tényálláson alapuló bírói kezdeményezés elsődlegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Art. 6. § (2) bekezdése és 136. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg ezeket a rendelkezéseket, illetve zárja ki azok alkalmazhatóságát a bíróság előtt folyamatban volt alapügyben. A másodlagos indítványi kérelem arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg azokat az alkotmányos követelményeket, amelyek alapján – figyelemmel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (7) bekezdésére – „a betéti társaság belfagjának a tagsági jogviszonya megszűnését követően lefolytatott adóellenőrzés során hozott határozat olyan érdemi határozatnak minősül, melyre tekintettel az adó megfizetésére köteles személy is adózónak minősül, ezáltal az alapügyben hozott határozattal szemben fellebbezési jogával élhet.”

[20] Bár az Alkotmánybíróság az Art. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, illetve a folyamatban lévő ügyben történő alkalmazhatóságának kizárására irányuló indítványt elutasította, alkotmányos követelményként határozta meg, hogy milyen feltételekkel marad az Alaptörvény keretein belül az adó megfizetésére gazdasági társaság helytállni köteles tagjaként kötelezett személy mögöttes felelősségét adott esetben kiváltó, a gazdasági társasággal szemben indult adóhatósági ellenőrzési alapeljárás azokban az esetekben, amikor a mögöttesen felelős tag tagsági jogviszonya már megszűnt.

[21] A fentiek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „azokban az adóhatósági és az adóhatósági határozatokat felülvizsgáló bírósági eljárásokban, amelyek olyan személy mögöttes felelősségét érintik, aki az adó-

ellenőrzés megindításakor már nincs a mögöttes helytállási felelősségét megalapozó jogviszonyban az adótartozásért elsődlegesen felelős szervezettel, az Art. 6. § (2) bekezdése második mondatának, 35. § (2) bekezdése f) pontjának, 100. § (3) bekezdésének, 136. § (1) bekezdése második mondatának, valamint 143. § (1) bekezdésének alkalmazása során az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az adótartozásért mögöttesen felelős személy az adótartozásért elsődlegesen felelős szervezettel szemben indult adóhatósági ellenőrzési alapeljárás megindításától, valamint az adóhatósági határozatokat felülvizsgáló bírósági eljárásban gyakorolhassa az adózót megillető azon jogokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a helytállási kötelezettségét érintő adótartozás jogalapját és összecszerűségét vitathassa. Ezen adózási jogok gyakorlásának lehetősége a gazdasági társasággal szemben folytatott alapeljárásban alkotmányos feltétele a mögöttesen felelős tag későbbi esetleges marasztalásának” (Abh2., Indokolás [23]).

- [22] A határozat mindezt alkotmányos követelményként – a jelen alkotmányjogi panaszban is hivatkozott – Abh1. rendelkező részének 1. pontjára visszautalva fogalmazta meg, az abban foglaltakat kiterjesztve az adóhatósági és az adóhatósági határozatokat felülvizsgáló bírósági eljárásokra is.
- [23] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jelen ügyben a betéti társasággal szemben az adóhatósági határozat adókülönbözetet és adóbírságot állapított meg, az adótartozás a cégtől azonban nem volt behajtható, ezért az adótartozásért helytállni köteles egykori beltagot, az indítványozót – a mögöttes felelősség elve alapján – kellett fizetésre kötelezni. Az indítványozó az adóügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt keresetet nyújtott be, és az elsőfokú ítélet a határozatokat hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Az adóhatóság felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria azonban a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.
- [24] Megállapítható tehát, hogy az alkotmányjogi panasz egy adóhatósági határozatot felülvizsgáló bírósági eljárással kapcsolatosan olyan személy mögöttes felelősségét érinti, aki az adóhatósági eljárás megindításakor már nincs a mögöttes felelősséget megalapozó jogviszonyban az adótartozásért elsődlegesen felelős szervezettel.
- [25] Az ügy megítélése tehát abban az esetben maradna az Alaptörvény keretein belül, amennyiben az indítványozó az adóhatósági ellenőrzési alapeljárás megindításától gyakorolhatta az adózót megillető azon jogokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a helytállási kötelezettségét érintő adótartozás jogalapját és összecszerűségét vitathassa. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozónak e jogok gyakorlására nem nyílt lehetősége, amely – figyelemmel az Abh2. jogorvoslathoz való joggal összefüggő indokolására is – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét idézte elő.
- [26] 2. „Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére mint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmére – az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján – csupán olyan esetben alapítható alkotmányjogi panasz, ha a sérelmesnek vélt bírósági eljárás közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt zajlott. Az Alkotmánybíróság legutóbb az 5/2017. (III. 10.) AB határozatában semmisítette meg a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe ütközés miatt abból az okból, hogy a bíróság helyben hagyott egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy «elfogadva» az alaptörvény-ellenességét.” {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogot az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése „[a] közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét” {3265/2014. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [27] Jelen esetben az Alkotmánybíróság a megjelölt ítéletet a jogorvoslathoz való jog alapján alaptörvény-ellenesnek találta és megsemmisítette, így eltekintett az egyéb indítványelemek, köztük az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a B) cikk (1) bekezdésének vizsgálatától.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott

dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [28] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal, ugyanakkor fontosnak tartom az indokolás kiegészítését az alábbiak szerint.
- [29] Az ügyben hangsúlyosan merült fel kérdésként, hogy az Alkotmánybíróság által megállapított alkotmányos követelményeket a bíróságoknak mennyiben kell érvényre juttatniuk. Az ügyben emellett felmerült az a probléma is, hogy alapíthatja-e egy bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróság egy olyan alkotmányos követelmény tartalmára, amelyet az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés meghozatala után állapított meg.
- [30] Az Alkotmánybíróság már korai gyakorlatában kiemelte, és az Alaptörvény hatályba lépését követően még hangsúlyosabbá vált az a követelmény, hogy a bíróságok jogalkalmazásuk során nem hagyhatják figyelmen kívül az alkotmányos rendelkezéseket, és a konkrét ügyekben érvényre kell juttatniuk az Alaptörvényt. Ennek során pedig a bíróságok az előttük folyamatban lévő ügy szakjogi normái mellett – ha az ügynek van alapjogi relevanciája – szükségképpen alkalmazzák és értelmezik az alkotmányos rendelkezéseket. Ebből következően nem csak az Alkotmánybíróság, hanem minden bírói jogalkalmazó szerv – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkére – alkalmazza az Alaptörvényt.
- [31] Az Alkotmánybíróság esetenként alkotmányos követelménybe foglalt jogértelmezés útján nyújt támpontot a jogalkalmazó szervek számára, és jellemzően akkor alkalmazza e jogkövetkezményt, ha az egyedi ügyben kialakított bírói jogértelmezés a bírói gyakorlatot tükrözi vissza.
- [32] Egy alkotmányos követelmény azt fejezi ki, hogy a jogalkalmazónak eleve az alkotmányos követelményben foglaltaknak megfelelően kellett volna értelmeznie az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó normát. Az alkotmányos követelmény ezért a konkrét ügyön túlmutató relevanciával bír. Ennek ellenére az Alkotmánybíróság az alkotmányos követelmény megfogalmazása során is kötve van ahhoz a konkrét üggyhöz, amelyben az alkotmányos követelmény megfogalmazása szükségessé válik. Ez az indoka annak, hogy az Alkotmánybíróság az Abh1. rendelkező részében kifejezetten „a gazdasági társaság felszámolása során indult adóhatósági ellenőrzési eljárás” vonatkozásában határozta meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményt.
- [33] Az Abh1. indokolásában azonban az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a jogorvoslathoz való jog sérelmét lényegében az a körülmény alapozza meg: a vizsgált „hatósági, illetve bírósági eljárásokban nem járhat el ügyfélként, illetve félként a mögöttes felelős személy, így ezekben az esetekben a helytállási kötelezettségét kiváltó határozatokkal szemben semmilyen jogvédelmi eszközt nem vehet igénybe” (Indokolás [34]). E megállapításon alapult az, hogy az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben kiterjesztette az Abh1.-ben foglalt alkotmányos követelmény hatályát.
- [34] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben hangsúlyozta, hogy „[m]ás mögöttes felelősségi konstrukciókkal szemben [lásd a 2/2013. (I. 23.) AB határozattal elbírált ügyet] a gazdasági társaság tagja esetében már az alapkötelezettség (adó tartozás) keletkezésekor is kettős az eredetileg kötelezett személye, mivel a tagsági jogviszony alatt keletkezett tartozásokért – a gazdasági társaságon kívül – annak mögöttes felelősként helytállni köteles tagja vagyonával felel, ha azokat a gazdasági társaság vagyona valamilyen okból nem fedezi (Abh2., Indokolás [30]). Ezért mindazokban az eljárásokban, amelyekben felmerülhet a gazdasági társaság egykori tagjának mögöttes felelőssége, olyan érdemi hatósági vagy bírósági döntések születhetnek, amelyek jelentős mértékben érinthetik a mögöttesen felelős személy vagyoni helyzetét, így az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tulajdonhoz való jogát. Mivel a mögöttes felelősségi pozíció önmagában kiváltja a releváns – az Art.-ben is konkrét-

zált – alapjogok gyakorolhatóságát, ezért az érintett alapjogok érvényesülése nem függhet attól, hogy a gazdasági társasággal szemben már felszámolási eljárás van-e folyamatban” (Indokolás [18]).

- [35] A fentiek alapján, véleményem szerint megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben nem a felszámolási eljárás sajátosságainak tulajdonított döntő jelentőséget, hanem annak, hogy a mögöttes felelős személy a hatósági, illetve bírósági eljárásokban nem járhat el ügyfélként, illetve félként, így ezekben az esetekben a helytállási kötelezettségét kiváltó határozatokkal szemben semmilyen jogvédelmi eszközt nem vehet igénybe.
- [36] Álláspontom szerint a Kúriának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére figyelemmel vizsgálnia kellett volna, hogy az előtte folyamatban lévő ügy alapjogi relevanciája miatt a meghozott döntése összhangban áll-e az érintett alapjog alkotmányos tartalmával.
- [37] A kifejtettek mellett, meglátásom szerint, nem hagyható figyelmen kívül az a szempont sem, hogy az indítványozó az eljárás folyamán mindvégig hivatkozott az ügy alapjogi relevanciájára [az indítványozó a 2/2013. (I. 23.) AB határozatban és az Abh1.-ben foglaltak figyelembe vételét indítványozta a bírósági eljárás folyamán]. Az elsőfokú bíróság a jogerős hatósági határozatot hatályon kívül helyező ítéletét – hivatkozva az ügy alapjogi relevanciájára – az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben foglaltakra alapította. Ítéletének indokolásában kiemelte: az adó megfizetésére kötelezett indítványozó részére a beltagsági jogviszonyának megszűnését követően indult adóhatósági eljárásban lehetőséget kellett volna biztosítani arra, hogy gyakorolhassa az adózót megillető azon jogokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a helytállási kötelezettséget érintő adótartozás jogalapját ésösszegezését vitathassa.
- [38] Az Alkotmánybíróság több határozatában is egyértelművé tette, hogy az alapvető jogok védelme nem kizárólag az Alkotmánybíróság feladata. A jogalkotó az alapjogok védelmének egy összetett intézményrendszerét alakította ki. Ebben az intézményi rendszerben a bírói jogvédelmet a bíróságok és az Alkotmánybíróság együttesen biztosítja azzal, hogy az Alkotmánybíróság autentikus jogértelmezése mindenre kötelező.
- [39] Az alapjogok védelmére irányuló kötelezettség ugyanakkor nem jelenti, hogy a bíróságok az előttük folyamatban lévő ügy szakjogi megítélését figyelmen kívül hagyhatják. Nem vitásan különösen problémát okoz ez azokban az esetekben – amint erre a Kúria a jelen ügyben kifejezetten is hivatkozott –, ha a meghozott bírói döntés egységes gyakorlaton alapul. Ilyen esetekben, úgy gondolom, megoldást jelenthet a bíróságok számára, ha az előttük folyamatban lévő eljárás felfüggesztése mellett bírói kezdeményezéssel élnek az Alkotmánybíróság felé. Ennek keretében egyértelműen tisztázható az ügy alapjogi relevanciája és az alkalmazandó normáknak az érintett alapjognak megfelelő, az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezése.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

- [40] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

- [41] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [42] 1. A többségi határozat rendelkező részével egyetértek, de indokolásával nem. Álláspontom szerint az adó megfizetésére kötelezett indítványozó – a mögöttes felelős – számára nem az alapeljárás megindításától kezdve szükséges biztosítani az ügyféli jogokat, amelyek közé tartozik egyebek mellett a hatékony jogorvoslathoz való jog is, hanem az adó megfizetésére kötelezés tárgyában az indítványozóval szemben meghozott külön határozat vitatása során kell azokat lehetővé tenni. Ily módon élhet az indítványozó az alaphatározatban megállapított fizetési kötelezettség jogcíme és összezszerűsége körében is teljes körű és érdemi jogorvoslattal.
- [43] 2. Előjáróban utalni kell arra, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) által szabályozott adóigazgatási eljárás, mint szakosított közigazgatási eljárás szerkezetét tekintve hármasságú: a jogsértés feltárásával zárult ellenőrzési szakaszt a hivatalból indított hatósági eljárás követi, míg a hatósági eljárásban megszületett jogerős közigazgatási határozatban foglaltak önkéntes teljesítésének elmaradása esetére kerül sor – szintén hivatalból – az adóvégrehajtásra.
- [44] 2.1. Az adóigazgatási eljárás szerkezetét azért szükséges szem előtt tartani, mert az Alkotmánybíróság korábbi kapcsolódó döntéseiben (Abh1. és Abh2.) nem mulasztásban megnyilvánuló alaptörvénysértést állapított meg, hanem a hatályos törvényi szabályok értelmezését igazította az Alaptörvény rendelkezéseihez. Ennek megfelelően az Abh2.-ben kiterjesztette az Abh1.-ben megállapított alkotmányos követelményt. A mögöttes felelős adójogi kötelezésével kapcsolatos továbbá a 2/2013. (I. 23.) AB határozat is, amelyben a testület szintén tartózkodott jogalkotói mulasztást megállapítani.
- [45] Az adóvégrehajtás során az adóhatóság leltárt készít az adózó vagyonáról, majd végrehajtási cselekmények foganatosításával kísérletet tesz az adótartozás behajtására. Ha az adózó vagyona az adótartozást nem fedezi teljes mértékben, akkor az adóhatóság azt behajthatatlannak nyilvánítja és elévüléséig ekként tartja nyilván [Art. 162–162/A. §]. A behajthatatlanná nyilvánítás jelentős döntés, mert csupán ezt követően kerül(nek) az adóhatóság látókörébe azok a személyek, akik/amelyek az Art. 35. § (2) bekezdése értelmében mögöttes felelősként az adótartozásért helyt állni tartozhatnak. Az adóhatóságnak külön határozatban kell köteleznie a mögöttes felelőst az adó megfizetésére. Ez a tény a jelen ügy megítélése szempontjából szintén relevanciával bír.
- [46] 2.2. Az adó megfizetésére kötelezés, mint jogintézmény az Art. alapelvei között első helyen rögzített törvényességgel és eredményességgel [Art. 1. § (1) bekezdés] áll szoros kapcsolatban. Egyfelől az adóhatóság számára a jogalkotó hatékony eszközöket, eljárási lehetőségeket biztosít annak érdekében, hogy a demokratikus jogállam működtetéséhez szükséges közös források rendelkezésre álljanak az államháztartásban. Másfelől viszont a jogállamiságra alapozott alkotmányosság alapvető követelményeként az adóhatóság, ahogyan a közigazgatás egésze is a jognak alárendelten, a törvényekhez kötötten köteles hatásköreit gyakorolni.
- [47] Az adózásra vonatkozó szabályozás – és gyakorlat – tekintetében is érvényesül az alkotmányosság követelménye. Az államháztartás finanszírozási igénye ezért nem ronthatja le a garanciális rendelkezéseket, jóllehet utóbbiak biztosítása nem válhat kizárólagos szemponttá. Egyensúlyra van szükség a szabályozásban és a gyakorlatban is.
- [48] Az adó megfizetésére kötelezés célja, hogy az adóhatóság az adóigazgatási eljárásban érvényesíthessen olyan felelősségi alakzatokat, amelyeket más hitelezők, illetve hatóságok jellemzően bírósági eljárásban tehetnek meg. Az adó megfizetésére kötelezés tehát a közpénzek eredményes behajtását mozdítja elő azzal, hogy *sui generis* mögöttes felelősséget telepít meghatározott személyekre. Ugyanakkor e felhatalmazással az adóhatóság csak alkotmányos és törvényes keretek között élhet. Az Art. 35. § (2) bekezdés bevezető mondatrésze három általános, ám konjunktív feltételt tartalmaz: 1) az adózó az esedékes adót nem fizette meg, 2) azt tőle nem lehet behajtani, 3) az adó megfizetésére kötelezésről határozat született. Ezeket követik a speciális feltételek az előbbi bekezdés egyes pontjaiban [a)–k) pontok], valamint az Art. 35. § (7)–(9) bekezdéseiben.
- [49] A fentebb hivatkozott alkotmánybírói gyakorlat rendszeresen visszatérő jogkérdése, hogy az adó megfizetésére kötelezett személy jogorvoslati jogának mi a terjedelme. A mögöttes felelős, aki/amely nem adózó, kizárólag a vele szemben hozott külön határozat jogszerűségét vitathatja, vagy kétségbe vonhatja az adózóval szemben lefolytatott ellenőrzést követően meghozott alaphatározat jogszerűségét is?
- [50] Az Alkotmánybíróság eddigi döntései tükrében rögzíthető, hogy a gazdasági társaság utóbb helytállni köteles tagja tekintetében akkor alkotmányos a döntés, ha azzal szemben a kötelezett teljes körű és érdemi jogorvosla-

tot gyakorolhat. Ehhez hozzá tartozik az is, hogy vitathatja részben az alaphatározatban megállapított fizetési kötelezettség jogcímét ésösszepszerűségét, valamint a vele szemben hozott határozat körében az általános és különös feltételek teljesülését is {lásd: 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]–[18]; 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [29]–[32]}.

- [51] 3. Az adóigazgatási eljárás szerkezeti rendjéből az következik, hogy a teljes körű adóvégrehajtás sikertelensége esetén az elsőfokú adóhatóság áttekinti, hogy van-e olyan személy, aki/amely az Art. alapján kötelezhető kizárólag az adó megfizetésére. Igenlő válasz esetén a személyt külön határozattal – az alaphatározatra való hivatkozással – az adóhatóság döntésétől függően kötelezi.
- [52] 3.1. Hangsúlyozandó tehát, hogy a hatályos szabályozás nem számol azzal, hogy az alaphatározat meghozataláig az adózón, illetve annak aktuális képviselőjén kívül más is adózói, azaz ügyféli minőségben jelenik meg az eljárásban. Ennek az alapvető oka az, hogy az adóhatóság elsődlegesen az adózóval áll közigazgatási jogviszonyban, figyelme nem terjed ki – és nem is kell, hogy kiterjedjen – arra, hogy van-e a mögöttes felelősségre szükség. A sikertelen végrehajtás irányítja az adóhatóság figyelmét a lehetséges mögöttes felelősökre.
- [53] A többségi álláspontból következhet az is, hogy már az adóigazgatási eljárás legelején fel kell tételeznie az adóhatóságnak, hogy az adózó terhére megállapítást fog tenni, amit nem tud majd behajtani az adózón, emiatt az első lépések egyikeként listáznia kell a lehetséges mögöttes felelősöket és be kell vonnia őket adózóként az eljárásba. Az utóbbi státusz legalább annyi kötelezettséggel jár együtt, mint joggal. Ez a megközelítés – több korábbi beltagot feltételezve – olyan személyeket is bevonna az adóigazgatási eljárás egészébe, akiknek a kötelezettségét az alaphatározat egyáltalán nem érinti, mert például azon időszakra, amely alatt ők voltak a képviselők, megállapítást nem tesz a hatóság.
- [54] A hatóság tehát nem tudhatja előre, hogy kik lehetnek a mögöttes felelősök és kötelezésükre lesz-e lehetőség, illetve szükség. Emiatt a többségi indokolásban megfogalmazott elvárás általános átültetése a hatósági, illetve bírósági gyakorlatba – törvénymódosítás hiányában – aggályos.
- [55] 3.2. A törvényhozó módosította az Art. rendelkezéseit mind az Abh1., mind az Abh2. meghozatalát követően. Az Art. 136/B. §-ába betűzött szabály lényege, hogy az Art. 35. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján az adó megfizetésére kötelezett személy a helytállási kötelezettségét megállapító elsőfokú határozat ellen benyújtott fellebbezésében vitathatja az alaphatározatot is, ha utóbbit bíróság nem vizsgálta felül. A mögöttes felelős által gyakorolt fellebbezés alapján hozott döntés kizárólag vele szemben, és nem az adózóval szemben hatályosul.
- [56] 4. A fentebb írtakat jelen döntés szempontjából összegző véleményem az, hogy az ügy megítélése akkor marad az Alaptörvény keretein belül, ha az indítványozó a vele szemben indított eljárás kezdetétől fogva gyakorolhatja az adózót megillető azon jogokat, amelyek lehetővé teszik számára, hogy a fizetési kötelezettségét megalapozó adó tartozás jogalapját ésösszepszerűségét is vitathassa függetlenül attól, hogy azokat már az alapeljárásban megállapította az adóhatóság az adózóval szemben lefolytatott eljárásban. A jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét az idézte elő, a vizsgált esetben, hogy e jogok gyakorlására az indítványozónak nem volt lehetősége, emiatt a rendelkező részben írtakkal egyetértek.
- [57] Ugyanakkor a kifejtettek alapján álláspontom az, hogy az indítványozó mint mögöttes felelős Alaptörvényben biztosított jogának védelméhez nincs szükség arra, hogy az indítványozó már az alapeljárásban részt vegyen, és adózónak minősüljön. Megjegyzem, hogy ez a megoldás nem is lenne értelmezhető az Art. által intézményesített eljárás szerkezetében. A mögöttes felelős indítványozó jogorvoslathoz való jogának hatékonysága akkor is biztosított, ha a fizetési kötelezettségét megállapító döntés elleni fellebbezésben, ezt követően bírósági felülvizsgálati kérelmében vitathatja az alaphatározat két lényeges pontját, az adó tartozás jogalapját ésösszepszerűségét.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

[58] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [59] Támogatom a rendelkező részi pont megsemmisítését, de egy eltérő indokolás alapján. A megsemmisítés alapja az, hogy az alkotmánybíróság korábban már alkotmányos követelményként kimondta az adóhatósági eljárásokban mögöttes felelősként kötelezettnek a teljes körű jogorvoslathoz való jogát, amit a megsemmisítendő kúriai döntés nem tartott be. Ám ezen alkotmányos követelmény kimondása két egymást követő időszakaszban történt meg, először az Abh1.-ben, majd az Abh2.-ben oly módon, hogy az első még csak a gazdasági társaság felszámolása során indult adóhatósági ellenőrzési eljárásra szűkítve mondta ki a vitatott jogbővítést, míg a későbbi már e korlát nélkül általában is megadta ezt az adóhatósági és az ezeket felülvizsgáló bírósági eljárásokban mögöttes felelősséget viselőknél. A mostani határozattal megsemmisített kúriai döntés az Abh1. után és az Abh2. meghozatala előtt 2014 szeptemberében született, és mivel a jelen ügyben nem egy gazdasági társaság felszámolása alatt indult eljárásban felvetődő mögöttes felelősségre kötelezettől volt szó, így a kúriai döntés – ezt expliciten kiemelve – eltekintett a szűkített megfogalmazás miatt erre nem vonatkozó Abh2. alkotmányos követelményétől. Ezt nyilvánvalóan nem tehette volna meg 2015 nyara után, miután a korábbi kiterjesztő Abh2. megjelent, és a kérdés most az volt, hogy a 2017 januárjában döntő Alkotmánybíróság hogyan ítélje meg az Abh2. kötelező erejének időhatályát.
- [60] Az így felmerült alaptörvényi dilemma elvi szintre emelve úgy fogalmazható meg, hogy az egyes törvényi, jogszabályi rendelkezések mellé telepített alkotmányos követelmények – illetve tágabban: a kúriai értelmezésben megnyilvánuló esetjogi normák időbeli hatálya – miként áll, és mikor lehet a visszaható hatály tilalmát megállapítani a vonatkozásukban. Az egyes törvényhelyek mellé telepített kúriai normatív értelmezési iránymutatások esetében már több döntésünkben megállapodtunk abban, hogy ezek nem tesznek mást, mint kibontják az értelmezett törvényi normában eleve benne lévő normatív tartalmakat, így ezen bírósági precedensek tartalma már kezdettől fogva benne volt elvileg az értelmezett normában. Ily módon még a kúriai értelmező precedens meghozatala előtti cselekményeket elbíráló bírósági eljárásokban is támaszkodni lehet erre, jóllehet formailag a cselekmények idején ezek még nem kerültek megfogalmazásra (csak implicite voltak benne az alkalmazandó törvényhelyben.)
- [61] A kérdés most tehát az, hogy ezt az álláspontot milyen érveléssel vihetjük át a jelen esetben felmerült ügy eldöntésére, amikor nem kúriai precedensről, hanem alkotmánybírósági alkotmányos követelmény időbeli hatályáról van szó. Be kell ugyanis látni, hogy ez nincs korlátozva a törvényi rendelkezésben eleve benne lévő tartalom kibontására, hanem ezt alaposan ki is egészítheti, amennyiben valamelyik alapvető jog, alaptörvényi jog, alapelv vagy értékdeklaráció ezt a tartalmat megköveteli az adott törvényi hely alkalmazása közben. Ezért ez a nyilvánvaló kiegészítési jelleg felveti egyik értelmezésként, hogy ez csak az adott alkotmányos követelmény megfogalmazása és nyilvános kihirdetése *után* lehet számon kérhető. Ám egy másik értelmezés – és én ezt támogatom párhuzamos indokolásomban – azt mondja, hogy a rendes bíróságok bírái 2012 januárjától mindenkor kötelesek az adott jogszabályi rendelkezések értelmezésekor az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezést választani, így ha utólag az Alkotmánybíróság egy-egy törvényhely mellé alkotmányos követelményt telepít – és csak azzal együtt tekinti alkotmányosnak az adott törvényhely alkalmazását – akkor ez éppúgy tekinthető az adott törvényhely hatályba lépésének kezdetéig visszamenő hatályúnak, mint a rendes felsőbbbírósági precedensek, noha ez nem az adott törvényhely belső tartalmából lett kibővítvé, hanem – a bírákra amúgy is kötelező – alaptörvényi rendelkezésekből.
- [62] A fentiek által megalapozva tehát két védhető álláspont lehetséges a mostani dilemmában. Vagy arra az álláspontra helyezkedik a testület, hogy az alkotmányos követelmény csak a kihirdetése utáni időtől hatályos, és így azon a bírósági döntésen, mely ezt megelőzően értelmezte az adóellenőrzési eljárásban felmerült mögöttes felelős ügyféli jogállását, ez nem kérhető számon; vagy arra, hogy mivel az Alaptörvény 28. cikke alapján a bírák mindenkor az Alaptörvénnyel összhangban kötelesek értelmezni az alkalmazott jogi rendelkezéseket, így ha az Alkotmánybíróság ezt későbbi időben mondja is ki, akkor csak azt teszi, amit a bírónak eleve tennie kel-

lett volna, így ez az alkotmányos követelmény utólag is vonatkozik a bírói döntésre, és megsemmisíthető erre alapozva.

- [63] Párhuzamos indokolásomban azért is a másodiknak jelzett álláspontot fogadom el, mert csak ezzel lehet eleget tenni az alkotmányjogi panasz funkciójának általános szinten is. Ugyanis ha a testületi többség alaptörvényi problémát lát egy alkotmányjogi panasz kapcsán egy alkalmazott jogszabályban, akkor ennek megállapítása után egy állandó dilemmaként merül fel a mi megállapításunk *előtt* meghozott bírói döntés megsemmisítésének a kérdése. Ha jövőbeli hatállyal semmisítünk meg egy törvényhelyet, akkor azt egyben addig Alaptörvénnyel egyezőnek mondtunk ki, így erre alapozva nem lehet megsemmisíteni a támadott bírói döntést (sőt még a jövőbeli megsemmisítésig meghozott többi bírói döntést sem); ugyanígy fogalmilag kizárt a bírói döntés megsemmisítése, ha csak mulasztás megállapításával orvosoljuk a törvényhely alaptörvényi problémáját. Így szinte csak az azonnali (vagy visszamenő hatályú) törvénymegsemmisítés kimondása esetére maradna fenn az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés megsemmisítése, melyek a legritkábban alkalmazottak az alkotmánybírói gyakorlatban. Mivel az alkotmányjogi panasz benyújtásának a közvetlen motivációja az, hogy az indítványozót közvetlenül sértő bírói döntés kerüljön megsemmisítésre – most eltekintve a jogvédők tipikus perlési politizálási motivációitól –, ezért hosszabb távon az alkotmányjogi panasz eljárásainak kiürüléséhez vezet, ha csak kivételképpen teszünk eleget az indítványozók kérésének, miközben eszközként felhasználva ezeket az alaptörvényi rendelkezések konkretizálásához és tartalmuk kibontásához megállapítjuk az általuk sérelmezett jogszabályi rendelkezések alaptörvényi problémáit. Mivel a fent kifejtettek miatt az alkotmányos követelmények megállapítása esetén egyik lehetséges opció a támadott bírói döntés megsemmisítése, így az alkotmányjogi panasz-funkció kiürülésének elkerülése érdekében, ezt az opciót látom képviselhető álláspontnak a jelenlegi ügyben.
- [64] A többségi döntésben elfoglalt álláspontot, mely a támadott bírói döntést megelőzően, 2013-ban kimondott alkotmányos követelmény alapján mondja ki a támadott bírói döntés megsemmisítését, vállalhatatlannak tartom. Ez az alkotmányos követelmény ugyanis tiszta érveléssel csak a már megindult felszámolási eljárás sajátosságaira tekintettel, és ezt hangsúlyozva adja meg az adóhatósági ellenőrzési eljárásban a mögöttes felelősként kötelezettnek az ügyféli jogokat, és a támadott kúriai döntés épp erre alapozva nem tartotta alkalmazhatónak ezt az alkotmányos követelményt 2014-ben. Megsemmisíteni ezt a bírói döntést megítélésem szerint csak az általam hangoztatott, jelzett időbeli hatály kérdésének rendezésével lehetett volna.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/1980/2014.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2017. évi 143. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 21/2017. (IX. 11.) AB HATÁROZATA

a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 93. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a Kúria előtt folyamatban lévő Mfv.III.10.350/2016. számú ügyben és bármely folyamatban lévő ügyben történő alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 93. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 93. § (1) bekezdése a Kúria előtt folyamatban lévő Mfv.III.10.350/2016. számú ügyben, valamint bármely folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Kúria egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságnál az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján.
- [2] A bírói kezdeményezésre okot adó ügy lényege szerint a felperes 2014. április 7-ei igénybejelentése alapján eljáró elsőfokú társadalombiztosítási szerv a 2015. március 11-én kelt határozatában 2014. április 1-jétől öregségi nyugdíjat állapított meg az Ukrajnából áttelepült felperes részére, akire a Magyar Népköztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a szociális ellátás területén való együttműködés tárgyában Budapesten, az 1962. december 20-án kötött egyezmény kihirdetéséről szóló 1963. évi 16. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Egyezmény) rendelkezései is vonatkoznak.
- [3] 2. Az elsőfokú határozatra tett fellebbezésében a felperes azt kérte, hogy az ellátás összegét a nyugdíjazást megelőzően betöltött munkakörre irányadó kereset átlaga alapján állapítsák meg számára összhangban a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tnyvhr.) 14. § (10) bekezdésével.

- [4] A másodfokú társadalombiztosítási szerv a felperes fellebbezését elutasította. Határozata indokolásában hivatkozott arra, hogy a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése értelmében a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének 2015. január 1-jén hatályba lépett módosítását az előbbi időpontban első fokon le nem zárt ügyekben is alkalmazni kell. A felperes ügye is ezek közé tartozott. Ennek következtében az ellátás összege nem a nyugdíjazást megelőzően betöltött munkakörre irányadó kereset átlaga alapján, hanem a nyugdíjigénylő által leghosszabb ideig betöltött munkakör keresetének országos átlaga alapján állapítandó meg. A felperes ugyan a nyugdíjazása előtt vendéglátó tevékenységet ellátó részegység vezetője volt, ám leghosszabb ideig bolti eladóként dolgozott.
- [5] 3. A felperes keresettel támadta az alperesi határozatot. A bírósági felülvizsgálatot azért kérte, mert jogi álláspontja szerint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 64. § (2) bekezdéséből és a Tnyvhr. 2014. április 1-jén hatályos 14. § (10) bekezdéséből az következik, hogy az általa betöltött utolsó munkakörre irányadó szakmai átlagkereset alapul vételével kell megállapítani az öregségi nyugdíjat, amely számára magasabb összegű ellátáshoz vezet.
- [6] A felperes keresetét az elsőfokú bíróság elutasította. A jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett azt is kérte, hogy a Kúria forduljon az Alkotmánybírósághoz, mert a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvényt.
- [7] 4. A Kúria rögzítette, hogy a felek között folyamatban lévő perben a vita tárgyát az képezi, hogy az öregségi nyugdíj összegét a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének melyik időpontban hatályos rendelkezései szerint szükséges megállapítani: az ellátás megállapítása kezdő időpontjában (2014. április 1-jén), vagy az elsőfokú határozat meghozatala időpontjában (2015. március 11-én) hatályos szabály alkalmazandó az ügyben?
- [8] A Kúria a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, a szabály megsemmisítését és alkalmazásának kizárását kezdeményezte elsődlegesen a folyamatban lévő valamennyi perben, másodlagosan a Kúria előtt folyamatban lévő Mfv.III.10.350/2016. számú ügyben. A Kúria álláspontja szerint ugyanis a sérelmezett rendelkezés ellentétes az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésével és a B) cikk (1) bekezdésével.
- [9] A Kúria szerint a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése azért sérti az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdését, mert ellentétes jogértelmezésre vezet a Tny. és a Tnyvhr. A Tny. 64. § (2) bekezdéséből az következik, hogy a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének 2014. április 1-jén hatályos szabályait kell alkalmazni a felperes ügyében, mert a nyugdíjat ettől az időponttól kezdve állapították meg számára. Ezzel szemben a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdéséből az következik, hogy a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének 2015. január 1-jétől hatályos szabályait kell alkalmazni, hiszen a felperes ügyét első fokon nem zárták le 2015. január 1-jét megelőzően. Megállapítható tehát, hogy a Tnyvhr. ellentétben áll a Tny.-el. Ugyanakkor az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése szerint a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.
- [10] A Kúria szerint a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése azért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, mert jellemzően kedvezőtlenebb nyugdíjszámítási szabályt vezetett be, miközben a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazási kötelezettséget nem szűkítette azokra az esetekre, amelyekben az érintettek nézve kedvezőbb döntésre vezet az új szabály. Ezáltal a támadott szabály ellentétes az előbbi bekezdés tartalmát képező hátrányos, jogkorlátozó visszaható hatályú normaalkotás tilalmával. E körben a Kúria utalt az Alkotmánybíróság egyes határozataira is [pl.: 57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 316.; 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat].

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„15. cikk (4) A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.”

- [12] 2. A Tny. érintett rendelkezése:

„64. § (2) [...] Az igényt az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.”

[13] 3. A Tnyvhr. sérelmezett rendelkezése:

„93. § (1) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 353/2014. (XII. 29.) Korm. rendelettel módosított 14. § (10) bekezdését a 2015. január 1-jén első fokon le nem zárt ügyekben is alkalmazni kell.”

III.

[14] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Abtv. 25. §-ában lefektetett kritériumoknak. Megállapította, hogy a Kúria az eljárás felfüggesztése mellett végzésben fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben konkrét, részletesen indokolt kérelmet terjesztett elő az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó egyik jogszabályi rendelkezés Alaptörvénybe ütközésével kapcsolatban. Ezért nem volt akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésben foglaltakat érdemben megvizsgálja.

IV.

[15] A bírói kezdeményezés megalapozott.

[16] 1. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a Tnyvhr. támadott szabálya sérti-e az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdését.

[17] 1.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdésének 2015. január 1-jétől hatályos szövegét az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 353/2014. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 24. §-a állapította meg. E módosítás a kihirdetését követő harmadik napon lépett hatályba. Ennek következtében az első fokon le nem zárt ügyekben is alkalmazni kellett azt az új szabályt, amely a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdését a konkrét ügy vonatkozásában a felperes hátrányára változtatta meg.

[18] A Tnyvhr. 14. § (10) bekezdését szintén a Korm. rendelet – annak 26. § b) pontja – módosította. Ha nemzetközi egyezmény – ahogyan jelen esetben az Egyezmény 9. cikk (3) bekezdése – szakmai átlagkereset figyelembevételét írja elő, akkor ennek összegét a módosítás következtében 2015. január 1-jétől már nem a nyugdíjigénylő nyugdíjazását megelőzően betöltött munkakörében, hanem „[a] nyugdíjigénylő által leghosszabb ideig betöltött, szolgálati időként figyelembevételre kerülő munkakörben, ennek hiányában ahhoz hasonló munkakörben a nyugellátás megállapításának időpontja szerinti – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által közölt – kereset országos átlaga alapján, de a 2013. január 1-jét megelőző időszakra legfeljebb a nyugdíjárulékfizetési felső határ összegének figyelembevételével kell meghatározni” [a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének 2015. január 1-jétől hatályos szövege].

[19] 1.2. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján megállapította, hogy egymással ellentétben áll a Tny. 64. § (2) bekezdés második mondata, illetőleg a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése a következők miatt.

[20] Az Egyezmény 9. cikk (3) bekezdése magyar-ukrán viszonylatban a másik ország területére költözők nyugdíja megállapításához a fogadó országban kimutatott szakmai átlagkereset figyelembevételéről rendelkezik. Ha nemzetközi egyezmény szakmai átlagkereset figyelembevételét írja elő a nyugdíj alapjának a megállapításához, akkor a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdését kell alkalmazni. A Tny. 64. § (2) bekezdés második mondata úgy rendelkezik, hogy „[a]z igényt az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni”. A felperes ügyében az öregségi nyugdíjat, azaz az ellátást 2014. április 1. napjától állapította meg az elsőfokú szerv. Törvényi rendelkezés következtében tehát a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének előbbi napon hatályos szövege az irányadó szabály, ami ahhoz vezet, hogy a nyugdíjazást megelőzően betöltött munkakörre irányadó kereset átlaga alapján számítandó ki a nyugdíj összege.

[21] Ehhez képest a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdéséből más jogértelmezés következik. Nevezetesen az, hogy a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének a 2015. január 1-jétől hatályos szövegét kell alkalmazni felperes ügyében. Ez abból vezethető le, hogy a felperes öregségi nyugdíjának a megállapításáról első fokon nem született határozat 2015. január első napjáig. Emiatt a nyugdíjigénylő által leghosszabb ideig betöltött munkakörre irányadó kereset átlaga alapján számítandó ki a nyugdíj összege.

- [22] 1.3. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése a normahierarchia részeként írja elő azt, hogy a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. Az Alaptörvény juttatja kifejezésre a hierarchikus rendet, a jogszabályok egymáshoz és az Alaptörvényhez való viszonyát. Az előbb hivatkozott bekezdés kifejezetten azt biztosítja, hogy az Országgyűlés által megalkotott törvény tartalmát a Kormány rendeleti formát öltő döntése ne ronthassa le. „Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a jogállamiság [B] cikk (1) bekezdés] alkotmányos alapját jelentő jogbiztonság elvének egyik garanciája a jogforrási hierarchia érvényesülése. A jogforrási hierarchia azt jelenti, hogy az alacsonyabb szintű jogszabály tartalma nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabály rendelkezéseivel [3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [42]; 3152/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [14]]. A jogszabályoknak a jogforrási hierarchiában elfoglalt helyét az Alaptörvény rögzíti [15. cikk (4) bekezdés, 18. cikk (3) bekezdés, 32. cikk (3) bekezdés, 41. cikk (5) bekezdés], a magasabb szintű jogszabállyal ellentétes szabályozás ezért egyúttal az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésének a sérelmét is jelenti, amely szerint jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel” [3019/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [23] A Kormány a Tny. 101. §-ában kapott felhatalmazás alapján alkotta meg a Tnyvhr.-t. Úgy a Tny. 64. § (2) bekezdés második mondata, mint a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése részben az ellátás megállapításának tartalmi szabályait, részben a szabályok alkalmazásának idődimenzióját határozza meg. E két rendelkezés között azonban az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésének sérelmére vezető ellentét áll fenn, emiatt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – megsemmisítette a Tnyvhr. támadott 93. § (1) bekezdését. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján a megsemmisített jogszabályi rendelkezés az Alkotmánybíróság eljárására okot adó perben nem alkalmazható. Az Alkotmánybíróság továbbá az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján elrendelte a megsemmisített jogszabályi rendelkezés folyamatban lévő ügyekben való általános alkalmazási tilalmát a rendelkező részben foglaltak szerint.
- [24] 2. A Kúria indítványa szerint a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését is sérti. Az Alkotmánybíróságnak azonban nem kellett lefolytatnia ezzel összefüggésben az alkotmányossági felülvizsgálatot, mert az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésének a sérelme miatt a támadott rendelkezés megsemmisítéséről határozott. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis, „[h]a az indítvánnyal támadott jogszabályt vagy annak részét az Alaptörvény valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti, és ezért azt megsemmisíti, akkor a további alaptörvényi rendelkezés esetleges sérelmét – a már megsemmisített jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben – érdemben nem vizsgálja” [7/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [31]; ugyanezt lásd például: 18/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [21]; 4/2016. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [38]].

V.

- [25] A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1117/2017.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2017. évi 143. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3209/2017. (IX. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t :

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.673/2014/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására, és a Kúria Mfv.II.10.665/2012/7. számú ítéletére is kiterjedő hatályú megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Mfv.II.10.673/2014/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása, és a Kúria Mfv. II.10.665/2012/7. számú ítéletére is kiterjedő hatályú megsemmisítése iránt.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria támadott határozatai meghozatala során alaptörvény-ellenesen értelmezte az egyes pénzügyi törvények módosításáról szóló 2006. évi LXI. törvény (a továbbiakban: Eptv.) vonatkozó 249. § (4) bekezdését, amikor kimondta, hogy a munkáltatói jogok gyakorlásában és kötelezettségek teljesítésében bekövetkezett jogutódlás magában foglalja a vagyoni jogok és kötelezettségek átszállását is, amely jogértelmezés tulajdoni várománya (jutalékra való igénye) perbeli érvényesíthetlenségét eredményezte. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések azért sértik a törvény előtti egyenlőséget és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, mert az indítványozó mint a Pest Megyei Illetékhatóság dolgozója tekintetében az országos gyakorlattól eltérő, egyedi módon határozták meg a fizetésre kötelezett személyét.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint a bírósági eljárásnak a felülvizsgálati eljárás megismétlését megelőző szakasza sértette a tisztességes eljárás követelményét, mert az indítványozó és jogi képviselője nem értesültek az őket érintő eljárási cselekményekről, mivel nem kapták meg a felülvizsgálati kérelem másolati példányát – ezért nem volt lehetőségük csatlakozó felülvizsgálati kérelem benyújtására –, továbbá ebből következően nem gyakorolhatták az iratok megismeréséhez való jogukat. Az indítványozó kifogásolja, hogy a Kúria a sérelmezett eljárási szabálytalanságok elleni kifogását igazolási kérelemként bírálta el, megsértve ezzel a tisztességes eljárás követelményét, továbbá, hogy a támadott – felülvizsgálati eljárásban meghozott – kúriai határozat kézbesítésére 8 hónap elteltével került sor, amely álláspontja szerint sérti az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jogot.
- [4] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, 28. cikkére, XVII. cikk (1) és (3) bekezdésére, XV. cikk (1) bekezdésére, valamint XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott.
- [5] Az indítványozó hosszasan ismertette az ügy előzményeit, illetve a – szerinte idevágó – alkotmánybírósági gyakorlatot, ugyanakkor alapjogsérelmét a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában kellően nem támasztotta alá, ezért az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az alapjogsérellem indokolása tekintetében.

- [6] Az indítványozó hiánypótló beadványában a korábbiakat pontosította, illetve kiegészítette. A támadott bírósági döntések vonatkozásában felhívta az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését, és megismételte a XVII. cikk (3) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését, amelyek tekintetében az indokolását kiegészítette.
- [7] Az indítványozó beadványában hivatkozott a 23/2013. (IX. 25.) AB határozatban, valamint a 15/2014. (V. 13.) AB határozatban foglaltakra, figyelemmel a tulajdoni váromány, valamint a pénzügyi lízingen alapuló tulajdonjog védelmének kérdésére, és az Európai Unió Bíróságának esetjogára.

II.

- [8] Az Alaptörvénynek az indítványozó által megjelölt szakaszai:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XVII. cikk (1) A munkavállalók és a munkaadók – a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára és más közösségi célokra is figyelemmel – együttműködnek egymással.

[...]

(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [9] Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [10] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltételeit.
- [11] Az Abtv. 30. §-a értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria Mfv.II.10673/2014/19. számú ítéletét 2015. szeptember 18-án kézbesítették. A bíróság által csatolt boríték alapján megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben, 2015. november 17-én (a határidő utolsó napján) adta postára.
- [12] Az indítványozó az alapügy egyik felperese, rá nézve a sérelmezett ítéletek rendelkezést tartalmaznak, érintettsége tehát fennáll. Jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A bíróság tájékoztatása szerint az alkotmányjogi panaszal támadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére, félbeszakadására nem került sor és a határozat ellen perújítási eljárás nincs folyamatban.
- [13] Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át mint az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó jogszabályi rendelkezést, valamint az Alaptörvény több szakaszát. Ezek egy része tekintetében az alaptörvény-ellenességet

állítva annak indokait is előadta az indítványozó, azonban további alaptörvényi rendelkezéseket is feltüntetett, amelyeket illetően a beadvány alkotmányossági érvelést nem tartalmaz. Indítványában ugyanakkor egyértelműen megjelölte, hogy mely bírósági ítéletek tekintetében kéri az alkotmánybírósági eljárás lefolytatását. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek tehát részben megfelel.

- [14] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, az Abtv. 29. §-a szerint pedig az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [15] 2. Az indítványozó a sérelmezett ítéletek alaptörvény-ellenességét részben az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog sérelmére alapozta. Álláspontja szerint ugyanis tulajdoni várománya volt a perbeli jutaléokra.
- [16] Az indítványozó a tulajdoni várományára vonatkozó érvelését azzal kívánta alátámasztani, hogy az közjogi alapúnak minősül, mivel azt a Pest Megyei Közgyűlés a 15/2004 (VII. 4.) Pm. számú rendeletének (a továbbiakban R.) 3. § (2) bekezdése biztosította.
- [17] Az indítványozó által megjelölt jogszabályi rendelkezés azonban csak a jutalék címén történő juttatás lehetőségéről szólt. Azaz: „az Illetékhivatal munkatársai jutalék címén külön juttatásban részesülhetnek”. Az ehhez szükséges feltételek teljesítése nem jelentette automatikusan a jutalékra való jogosultságot. Annak kifizetése ugyanis egyrészt az Illetékhivatal éves bérköltség keretéhez volt maximálva, másrészt az utalványozást (a vonatkozó belső szabályzat alapján) a főjegyző volt jogosult elrendelni. Az R. 4. § (7) bekezdése szerint a jutalék kifizetése két részletben történt, az éves feladattervben meghatározott feladatok időarányos teljesítése alapján július 15-ig előleg volt fizethető, mely nem haladhatta meg az éves szinten kifizethető jutalék 50%-át; míg a jutalék fennmaradó részének kifizetésére a tárgyévi munka értékelése alapján, a tárgyévet követő 15 napon belül kerülhetett sor. Az indítványozó előadta, hogy 2006. július 15-ig a rendeletben meghatározottak szerinti jutalékelőlegben részesültek. Az indítványozó szerint a munkavállalók alappal következtethettek arra, hogy teljesítés esetén a további 50%-ra igényt tarthatnak, igényük megalapozott lesz. Amint azt az indítványozó megfogalmazta: „Az arra hivatott, és kompetens személytől származó közlések ugyanis ezt a feltevést megerősítették.”
- [18] Az indítványozó tehát maga sem vitatta, hogy egy olyan lehetséges, jövőbeni juttatásról volt szó, amelyhez további feltételeknek kellett teljesülnie, így például a tárgyévi második félévi munkavégzés megfelelő minősítése, és nem utolsó sorban egyedi munkáltatói intézkedés.
- [19] Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jogot már a 7/1991. (II. 28.) AB határozatában alapvető jognak tekintette. (ABH 1991, 22, 25.) A későbbiekben azt is kimondta, hogy az alapjogi tulajdonvédelem köre és módja nem azonosítható a polgári jogi fogalmakkal, tehát az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdonjog részjogosítványai – amelyek még a polgári jog szerint sem mindig a tulajdonost, s egyes esetekben törvénytől fogva nem őt illetik – nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával; azaz sem a birtoklás, a használat, a rendelkezés részjogosítványai, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával [64/1993. (XII.) 22.] AB határozat, ABH 1993, 373, 379–381.]. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy az Európai Emberi Jogi Egyezményben foglaltak, és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban álló felfogást alakított ki az alapjogi tulajdonvédelem terén, miszerint az a már meglévő tulajdon védelmét szolgálja, és nem terjed ki a tulajdonszerzéshez való jog alapjogi védelmére [159/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1146, 1156.].
- [20] Az Alaptörvény hatályba lépését követően az Alkotmánybíróság ismét megerősítette, hogy következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való jog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetben a tulajdoni várományokat védi. A várományok esetében azonban a tulajdon alapjogi sérelmének megállapítására csak a jogszabályon alapuló várományok esetében kerülhet sor [23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [74]; 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]; 3021/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [62]].
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen esetben az indítványozó állítása szerinti tulajdoni váromány alkotmányos védelme nem áll fenn. A jutalékról szóló jogszabályi rendelkezés annak csupán lehetőségét rögzítette, és nem kötelező juttatásként írta azt elő. A lehetséges jutalék további feltételek teljesülése mellett, konkrét egyedi, a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozó döntést igényelt, tehát nem jogszabály kögens

előírásán alapult, így a jutalék tekintetében az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog sérelme nem merülhetett fel.

- [22] 3. Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmét is állította. Álláspontja szerint a Kúria téves jogértelmezése következtében a Pest Megyei Illetékhatóság dolgozói eltérő helyzetbe kerültek az összes többi megye és a főváros azonos munkakört betöltő dolgozójával szemben. Míg országosan mindenki a jogelőd munkáltatójától kapta meg a jogos munkabérét, addig minden észszerű ok nélkül Pest megyében a jogutód munkáltatótól. Ezen túlmenően szerinte diszkriminációt eredményezett, hogy a jogutódláskor „alkalmazásban álló és alkalmazásban nem álló munkavállalók” eltérően kerültek megítélésre. Szerinte pedig e megkülönböztetésnek észszerű indoka nem volt, az kizárólag a Kúria téves jogértelmezésére vezethető vissza.
- [23] Az indítványozó eredeti beadványában részletesen ismertette, hogy 2007. január 1-jével megváltozott az illetékbeszedés rendszere. A vonatkozó jogszabály az illetékfeladatokat az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: APEH) hatáskörébe utalta. A felperesek munkajogi jogutódlással kerültek át az APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatóságához. Így ezen igazgatóság lett a Pest Megyei Illetékhatóság jogutóda. Ebben az értelemben, mint a Pest Megyei Önkormányzat által fenntartott intézmény megszűnt.
- [24] A rendelkezésre álló iratokból az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által ismertetett szervezeti átalakítás nem érintette a munkabér kifizetéseket. Maga az indítványozó sem ezt kifogásolta, hiszen a munkabére jogszerűen teljesítésre került. Az indítványozó által vélt diszkrimináció a jutalék-kifizetés terén jelentkezett, mégpedig arra visszavezethetően, hogy a jogelőd munkáltató döntött-e a jutalék megítéléséről és elrendelte-e annak kifizetését, vagy sem. Amennyiben ugyanis a jogelőd munkáltató ezt nem tette meg (és jelen esetben az indítványozó is elismerte, hogy a korábbi munkáltató nem kívánt a második félévi jutalék tárgyában dönteni, sőt a későbbiekben el is zárkózott a kérdéstől) az a bíróság álláspontja szerint nem kérhető számon a jogutód munkáltatótól.
- [25] Az Alkotmánybíróság a diszkrimináció vizsgálatakor követett gyakorlata értelmében a megkülönböztetés alapjául azonos csoportba tartozók eltérő helyzetét tekintti kiindulási alapnak, és ezt követően elemzi a megkülönböztetés észszerű indokának hiányát, illetve az önkényességet. Az Alkotmánybíróság azonban a jelen esetben úgy ítélte meg, hogy önmagában az, hogy „azonos munkakört betöltő” dolgozók érintettek, illetve, hogy „alkalmazásban álló és alkalmazásban nem álló munkavállalók”-ról van szó, nem alapozza meg a jutalék-kifizetésre kötelezhető személy megítéléséhez szükséges csoport-azonosságot. Az indítványozó tehát tévesen értékelte úgy, hogy azonos helyzetben lévők között történt különbségtétel.
- [26] 4. Eredeti beadványában az indítványozó az Alaptörvény XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmét is állította, azonban a hiánypótlást követően kérelmét csak az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdése tekintetében tartotta fenn. Az indítványozó szerint a támadott bírói döntés megsértette a méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogát, mivel legitímálta a jogutódlás során elkövetett munkáltatói visszaéléseket, különös tekintettel a jogos munkabér-fizetési kötelezettség elmulasztására.
- [27] Az indítványozó azonban tévesen tekinti a jelen ügybeli jutalékot a munkabérrel azonos jogi kategóriába tartozónak, azon – mint lehetséges jövőbeni munkabéren felüli juttatás – nem kérhető számon a munka mennyiségének és minőségének megfelelő díjazás követelménye. A jogutódlás körében a munkabér-fizetés kérdését az eljáró bíróságok rendezték. Ugyanakkor maga az indítványozó is elismerte beadványában, hogy a jogelőd munkáltató nem kívánt további jutalékot kifizetni, attól egyértelműen elzárkózott. Amint az indítványozó fogalmazott, a dolgozók voltak abban a téves feltevésben, hogy jutalékban fognak részesülni. Ez az indítványozói érvelés azonban nem hozható érdemi összefüggésbe az Alaptörvény sérelmezett rendelkezésével.
- [28] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ezen részei tekintetében, figyelemmel az Abtv. 65. § (1) bekezdésére, elutasította.

IV.

- [29] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, és a 28. cikkre is hivatkozott. Azonban az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható.
- [30] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési

- idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [31] Az Alaptörvény 28. cikke szintén nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelmehez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3059/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [32] 2.1. Az indítványozó hivatkozott még az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is, mely álláspontja szerint a megismételt felülvizsgálati eljárást megelőző szakaszban következett be. Eszerint a felperesek nem ismerhették meg a felülvizsgálati kérelmet, a felperesek és jogi képviselőjük nem értesült az eljárási cselekményekről, az eljárásban ezért önhibájukon kívül nem vettek részt. Sérelmezte, hogy beadványuk hatására a Kúria végül felülvizsgálva saját eljárását, beadványukat igazolási kérelemnek tekintette és a felülvizsgálati eljárás megismétlését rendelte el. Álláspontja szerint a Kúria nem a megfelelő eszközt választotta a jogsérelem orvoslására. Ezen túlmenően pedig azt is kifogásolta, hogy a Kúria az alpereseket nem tekintette kényszerű pertársaknak. Az alkotmányjogi panasz ezen részét illetően az Alkotmánybíróság leszögezi, hogy a megismételt felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló kúriai ítéletet az indítványozó nem támadta az Alkotmánybíróság előtt, tehát az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitvaálló határidő tekintetében – a jelen ügyben vizsgált, a megismételt felülvizsgálati eljárás keretében született ítélet elleni alkotmányjogi panaszra tekintettel – az mindenképpen elkésettnek tekintendő. Ugyanakkor a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a Kúria a sérelmezett eljárási hibákat a rendelkezésre álló eszközökkel igyekezett orvosolni, elrendelte a felülvizsgálati eljárás megismétlését, amely megismételt eljárási szakaszt illetően az indítványozó sem állította a korábbi eljárási hibák ismételt bekövetkezését.
- [33] Az indítványozó tehát úgy hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére, hogy valójában azokat a vélt vagy valós eljárási szabálytalanságokat éppen a megismételt eljárásban a bíróság már orvosolta. Az alkotmányjogi panasz benyújtásakor a tisztességtelen eljárási eleme az indítványnak nem állt fenn, azt maga az indítványozó sem állította. Csupán az alapul szolgáló ügy teljes tényállás-ismertetés részeként szerepel az indítványban, ezért a tisztességes eljárás sérelmére vonatkozóan a jelen alkotmányjogi panasz indítvány érdemben nem vizsgálható.
- [34] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélezés. Kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és amennyiben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet észlel, azt kiküszöbölve, az alapjogi sérelmet orvosolja. A fentieket összegezve azonban az indítványozó nem a Kúria sérelmezett ítéletének alkotmányossági vizsgálatát kérte, hanem következetesen az eljáró bíróságok téves jogértelmezését sérelmezve azt kívánta elérni, hogy a – szerinte tulajdoni védelem alatt álló – jutalék megítélése, illetve a kifizetésére kötelezendő jogalanyra vonatkozóan elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Azonban sem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, sem az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak ez nem lehet a feladata {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]; 3091/2013. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [35] 2.2. Az indítványozó ezen túlmenően kifogásolta, hogy a támadott – felülvizsgálati eljárásban meghozott – kúriai határozat kézbesítésére 8 hónap elteltével került sor, amely álláspontja szerint sérti az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jogot. A peres eljárások észszerű határidőn belüli elbírálásával összefüggésben az Alkotmánybíróság azt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó alapjognak tekinti. Azonban az Alkotmánybíróság számára jelenleg rendelkezésre álló jogkövetkezmények alkalmazása nem nyújt lehetőséget ezen alapjog sérelmének orvoslására. Ugyanakkor a jelen bírói eljárás körülményeit figyelembe véve az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ez az indítványozói kifogás nem vetette fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ezért az alkotmányjogi panaszt e részében nem vizsgálta {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18]–[20]; 3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [36] 2.3. Az indítványozó eredeti beadványában feltüntette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését is, azonban sem az alkotmányjogi panaszban, sem annak kiegészítésében az alapjogi sérelemre vonatkozó alkotmányossági szempontból értékelhető indokolást nem terjesztett elő, így e részében az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság szintén nem vizsgálta.
- [37] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint XVII. cikk (3) bekezdése tekintetében elutasította, míg egyebekben az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás, s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [38] A többségi határozat nem folytatott le érdemi vizsgálatot az indítvány, és az annak alapját képező ügy egyik lényeges eleme tekintetében. Mivel az általam hiányolt vizsgálat lefolytatása a rendelkező részben foglalt elutasítástól eltérő eredményre is vezethetett volna, e vizsgálat hiányában a határozatot nem tudom támogatni.
- [39] 1. A többségi határozat indokolása az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben álláspontom szerint téves (IV.2.3. pont, Indokolás [37]). Az eredeti indítványban a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét illetően ugyanis van indokolás (az I. rendű alperessel szembeni jogerő problémája). Az indítvány kiegészítésében a (7) bekezdésre való hivatkozás már valóban nincs önállóan feltüntetve; ugyanezen problémát a XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében értelmezi az indítványozó. Ugyanakkor az indítványa kiegészítésének zárásaként kifejezetten kijelentette azt is, hogy a kiegészítésben foglaltakon túlmenően az eredeti indítványában foglaltakat is fenntartja, és kéri az elbírálás során figyelembe venni. Mindezek ellenére az említett, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével (illetve a kiegészítés során már a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével) összefüggésben előadott érveléssel a határozat nem foglalkozik, pedig az valódi alkotmányossági kérdést érint(het). Az eljáró bíróságok döntései nyomán kialakult azon helyzet – és adott esetben nem is feltétlenül önállóan valamelyik bírói döntés –, mely szerint a jogalap tekintetében a bíróságok egyöntetűen úgy foglaltak állást, hogy a felperes munkavállalók javára a peresített jutalékigény kifizetéséért egyik vagy másik alperes ugyan, de helytállni köteles, azonban a felperesekre nézve kedvező ítéletek egyes részeivel szemben benyújtott jogorvoslatok hiányából adódó (rész)jogerő okán a jutalék megfizetésére kötelezni végső soron egyiküket sem lehet, álláspontom szerint felveti a támadott döntés alaptörvény-ellenességének lehetőségét.
- [40] 2. Mindezek alapján a tervezetnek álláspontom szerint az alábbi kérdést szükséges lett volna megvizsgálnia, és megnyugtatóan megválaszolnia.

- [41] Vizsgálni kellett volna, hogy a polgári perrendtartás szabályaira tekintettel lehetősége lett volna-e a Kúriának – akár az indítványozó érvelése szerint az alpereseket kényszerű pertársaknak tekintve – az I. rendű alperessel szemben a (rész)jogerő áttörésére, és a perben érvényesített jutalékigény megtérítésére kötelezésére.
- [42] 2.1. Tekintettel arra, hogy a jogalap tekintetében maga sem foglalt el az alsóbb fokú bíróságokéval ellentétes álláspontot, igenlő válasz esetén a támadott döntés alaptörvény-ellenessége megalapozottan merülne fel.
- [43] 2.2. A többségi határozat nem foglalkozik részletesen azzal a kérdéssel, hogy a különböző fokon eljáró bíróságok, beleértve a Kúriát is, a felperesek, így az indítványozó jutalék megfizetése iránti igényét jogalapját tekintve megalapozottnak találták. Az indítványozó – és a többi felperes – problémája abból adódott, hogy a számukra kedvező, az eredetileg egyetemlegesen perelt alperesek közül az I. rendű alperessel szemben a keresetet ugyan elutasító, de a II. rendű alperest a követelés megfizetésére kötelező döntést – érthető okokból – nem fellebbezték meg; ugyanígy járt el természetesen az I. rendű alperes is. Mivel a fizetésre kötelezett II. rendű alperes a döntésnek az őt marasztaló részével szemben terjesztett elő fellebbezést, így az elsőfokú bíróság döntése az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasító részében jogerőre emelkedett. Erre tekintettel állapította meg a Kúria a támadott döntésben, hogy mivel a követelés jogalapját tekintve ugyan valóban megilletné a perbeli felpereseket, azonban az – a korábban eljáró bíróságokétól eltérő – álláspontja szerint az I. rendű alperest terhelné; vele szemben viszont a jogerő korábban beállt, ezért a korábbi döntés megváltoztatásával a felperesek (így az indítványozó) keresetét el kell utasítania.
- [44] Mindezekre tekintettel a 2. pontban feltett kérdésre adott nemleges válasz esetén az merült volna fel, hogy nem sérti-e a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, az érdemi jogorvoslat igénybevételének lehetőségét, netán végső soron a jogbiztonságot az a jogi szabályozás, amely a (rész)jogerő áttörését a jelen üggyhez hasonló esetben sem teszi lehetővé, vagy akár kötelezővé. Ezért ebben az esetben indokolt lett volna az Abtv. 28. § (1) bekezdésének alkalmazásával a Pp. vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányosságai vizsgálata.
- [45] 3. Egyebekben az indítványnak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére és XVII. cikk (3) bekezdésére épített panaszzelemeire vonatkozó elutasításával és az ehhez fűzött indoklással egyetértek.
- [46] Egyetértek továbbá az Alaptörvény XV. cikkére épített panaszellelemmel kapcsolatos elutasítással is, de a határozat indokolását e tekintetben azzal egészítem ki, hogy egymástól függetlenül létező hasonló jogviszonyok egymástól függetlenül eljáró bíróságok általi eltérő megítélése, továbbá (mint a jelen ügyben is), ha egy bírósági döntés a többi, a perben nem érintett jogviszonyban megvalósuló jogalanyi magatartástól eltérően állapítja meg a jogokat és kötelezettségeket, önmagában véve fogalmilag nem valósíthat meg diszkriminációt. A jelen ügyön túlmenően megjegyzem, hogy ha hasonló, de egymástól függetlenül létező jogviszonyokkal kapcsolatos jogkérdésekben az eljáró bíróságok eltérő ítéleteket hoznak, az a Kúria által rendezendő jogegységi kérdés.
- [47] Az indítványozó az alkotmányjogi panasza kiegészítésében viszont – szintén a diszkriminációval összefüggésben – arra vonatkozóan is adott elő érvelést, hogy maga a támadott ítélet kezel a többiektől eltérően egy (volt) munkavállalót, akinek tekintetében a jogelőd munkáltatót (a II. rendű alperest) kötelezi a jutalék megfizetésére. Ugyan arra tekintettel, hogy a támadott ítélet ennek a különbségtételnek észszerű, törvényes indokát adja [a munkavállaló köztisztviselői jogviszonya a jogutódlást megelőzően megszűnt, ezért kellett vele a többiektől eltérően jogelőd munkáltatónak elszámolni], az Alaptörvény XV. cikkének sérelmére épített panaszelemre vonatkozó elutasítás ebben az összefüggésben is helytálló, azonban álláspontom szerint erre a határozatnak külön is ki kellett volna térnie.

Budapest, 2017. szeptember 4.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3355/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3210/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1.1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd, Lomnici Ügyvédi Iroda, 1118 Budapest, Bocskai utca 41/B. földszint 3.), útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítélete, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság G.40.014/2001/7. számú részítélete, a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú végzése, a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.30.009/2003/3. számú végzése, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság G.40.014/2001/83. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/34. számú ítélete, a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.310/2006/7. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/39. számú végzése, valamint a Győri Ítéltábla Gf.I.20.348/2011/60. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 1.2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] A felperesi jogelőd egy osztrák bank mint hitelnyújtó és az I. rendű alperes (egy Magyarországon bejegyzett kft.) mint hitelfelvevő között 1998. augusztus 27-én hitelszerződés jött létre, majd a fenti felek 1999-ben újabb hitelszerződést (a továbbiakban: jelzálogszerződést) is kötöttek. A jelzálogszerződést többek között a III. rendű (az indítványozó), az V. rendű és a VI. rendű alperesek tulajdonában lévő, egy győri ingatlanra bejegyzett jelzálogjog biztosította. Mindkét szerződést biztosította továbbá az I.–IV. rendű alperesek bianco váltó kötelezettség vállalása is. A hitelnyújtó ausztriai székhelyű, bankként tevékenykedő felperesi jogelődnek a perbeli időszakban fióktelepe Magyarországon nem volt. Egy alkalmazott azonban, aki részben Ausztriában, részben a felperesi jogelőd által Magyarországon alapított kft.-ben is dolgozott, közreműködött a perbeli hitelek kihelyezésében. E munkavállaló egy magyar ügyvéddel együttműködve tárgyalt a magyar hitelfelvevőkkel.
- [4] Az elkészített német nyelvű ajánlatot, amit később magyarra is lefordítottak, a hitelfelvevő elfogadta, aláírta, ezzel a szerződés létrejött. A szerződésekben rögzítettek szerint, a szerződések tekintetében az osztrák jog volt az irányadó. A kölcsönösszegeket a felperesi jogelőd az általa megjelölt bankban, az I. rendű alperes által nyitott számlára utalta osztrák schillingben (a továbbiakban: ATS). Azokat – meghatározott feltételek teljesülését követően – magyarországi bankban vehette fel az I. rendű alperes, aki a pénz visszafizetési kötelezettségét utóbb mindkét szerződés tekintetében megsértette, késedelembe esett. A hitelnyújtó ezért 2000. november 15-én felmondta a hiteljogviszonyt.

- [5] A felperesi jogelőd eredeti keresetében az I. rendű alperest, mint főkötelezettet, a II. és a IV. rendű alpereseket mint egyetemleges váltókötelezetteket, a III. rendű alperest mint egyetemleges váltókötelezettet és jelzálog kötelezettet, az V. és VI. rendű alpereseket mint jelzálog kötelezetteket 1 296 386,01 ATS, az I. rendű alperest mint főkötelezettet, a II.-IV. rendű alpereseket mint egyetemlegesen váltókötelezetteket 2 759 386,98 ATS megfizetésére kérte kötelezni.
- [6] Az elsőfokú bíróság a korábban egyesített perekben, ahol mindkét per kereseti kérelmeinek tárgya hiteltartozás, illetve váltótartozás megfizetése volt, a kamatok tekintetében az eljárást elkülönítette, az egyéb kereseti kérelmek tárgyában pedig részítéletet hozott. A II., III., IV. rendű alperesekkel szemben a váltókeresetet elutasította, egyebekben a rendelkező rész szerint marasztalta az alpereseket. Az első fokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2001. június hó 1. napján kelt G.40.014/2001/7. számú részítéletét a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú végzésével a fellebbezéssel érintett részében hatályon kívül helyezte, az első fokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [7] A felperes módosított keresetében 2 746 458,08 ATS-nek, illetve 1 283 221,53 ATS-nek megfelelő euró, valamint ezen összegek után 2000. november 1. napjától járó 14,25% késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest. A III., az V. és a VI. rendű alperesekkel szemben az 1 400 000 ATS tőkeösszegű hitelszerződéshez kapcsolódó zálogjogát érvényesítette.
- [8] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Viszontkeresetükben a hitelszerződések, illetve a jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítását, továbbá a jelzálog törlését kérték az ingatlan-nyilvántartásból.
- [9] A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság mint első fokú bíróság a 2004. december 22-én kelt G.40.014/2001/83. számú ítéletével, amelyet a G.40.014/2001/86 számú kijavító végzéssel a jogorvoslati záradék tekintetében kiegészített, a rendelkező rész szerint marasztalta az I. rendű alperest, kötelezte továbbá a III., a VI. és az V. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy a győri ingatlanuk tekintetében fennálló tulajdoni illetőségre bejegyzett jelzálogjog alapján 101 742 euró tőkeösszeg és járulékaik erejéig a felperes az ingatlanból kielégíthesse az eredetileg 1 400 000 ATS tőkeösszegű hitelviszonyból még fennálló követelését. Az elsőfokú bíróság az alperesek viszontkeresetét elutasította.
- [10] A Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/34. számú másodfokú ítélete részben, kizárólag a kamatok tekintetében változtatta meg az elsőfokú ítéletet. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.310/2006/7. számú ítéletével a Győri Ítéltábla Gf.I.20.072/2005/34. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [11] A Győri Ítéltábla a 2011. június 29. napján hozott Gf.I.20.072/2005/39. számú végzésével megállapította, hogy „a Gf.I.20.072/2005. szám alatti másodfokú eljárás a felperes jogutódlás folytáni megszűnésével és az osztrák cégjegyzékből való törlésével 2005. december 20. napjával félbeszakadt”. E végzés megállapította, hogy a Győri Ítéltábla 2006. június 1-jén hozott Gf.I.20.072/2005/34. számú másodfokú ítélete hatálytalan. Indokolása idézte a Pp. vonatkozó szabályait. Majd a Legfelsőbb Bíróság 2011. november 28-án kelt Gf.X.30.375/2011/2. számú végzésével helybenhagyott, Gf.I.20.348/2011/2. számú végzésével, a jogutódlás megállapítása mellett, a félbeszakadt eljárás folytatását rendelte el.
- [12] Az I–V. rendű alperesek fellebbezése folytán (a VI. rendű alperes a fellebbezését az eljárás során visszavonta) eljáró másodfokú bíróság ezt követően az elsőfokú bíróság ítéletét részben, kizárólag az I. rendű alperes által fizetendő kamatok vonatkozásában a Gf.I.20.348/2011/60. számú ítéletével megváltoztatta. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indokolásban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. Rögzítette, hogy az I. rendű alperessel szemben 2011. december 2-ával felszámolási eljárás indult. A felperes perben érvényesített követelését a felszámolási eljárásban hitelezői igényként bejelentette, azt a felszámoló nyilvántartásba vette. Az ítéltábla utalt továbbá az eljárás félbeszakadásának, majd az eljárás folytatásának tényére, a vonatkozó határozatokra. A jogutódlás tekintetében kifejtette, hogy a hitelnyújtó két jogutódra vált szét, amelyek később összeolvadtak. Úgy ítélte meg, hogy emiatt nincs jelentősége annak, hogy a felperesi jogelőd szétválása során a perbeli követelés az azt biztosító mellékkötelezettségekkel együtt melyik jogutód vagyonába került.
- [13] A III. és az V. rendű alperesek 2015. május 13-án az első fokon eljáró bírósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a per tárgyát képező kölcsönszerződések semmisségének megállapítása mellett a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 1. § (1) bekezdését, 3/A. §-ának (1) bekezdését és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. §-át.

- [14] 2015. november 17-én érkezett beadványukkal a III. rendű és az V. rendű alperesek kiegészítették a felülvizsgálati kérelmüket.
- [15] A felülvizsgálati ítélet szerint e kiegészítésben az eredeti felülvizsgálati kérelmükben előadottakon túlmenően, további jogszabálysértésekre is hivatkoztak. Ezen kiegészítésükben utaltak arra is, hogy V. és VI. rendű alperes tekintetében 2001. június 1-én a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt G.40.014/2001/7. számon jogerős részítelet született. Beadványukhoz új bizonyítékokat csatoltak.
- [16] A felperes a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra nem tett észrevételt, ahogyan a felülvizsgálati kérelmet be nem nyújtó alperesek sem.
- [17] A Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítélete a jogerős ítéletet – a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében – hatályában fenntartotta. A Kúria a másodfokú ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett részét a Pp. 272. § (1) bekezdésében meghatározott, a jogerős ítélet kézbesítésétől számított 60 napon belül benyújtott felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint. Az abban felhozott indokok alapján a jogerős ítéletet nem találta jogszabálysértőnek.
- [18] A felülvizsgálati ítélet kimondta, hogy a 60 napos határidőn túl előterjesztett, a felülvizsgálati kérelmet kiegészítő beadványban megjelölt azon jogszabálysértések, amelyek a törvényes határidőn belül benyújtott felülvizsgálati kérelemben nem szerepeltek, továbbá a kiegészítő kérelemhez csatolt okiratok nem voltak vizsgálhatók, mert a Pp. 275. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé új bizonyítékok figyelembe vételét a felülvizsgálati eljárásban, a Pp. 273. § (5) bekezdése pedig kizárja a felülvizsgálati kérelem megváltoztatását.
- [19] A Kúria határozatában megerősítette, hogy a felperesnek a főadóssal szembeni követelésére az osztrák jog, míg a jelzálogjogra vonatkozó szerződések tekintetében a magyar jog az irányadó. Az eljáró bíróságok szerint a hitelszerződések nem érvénytelenek a keresettel érintett körben.
- [20] A Kúria rámutatott, hogy a dologi jogi adóssok tekintetében alkalmazandó magyar jog szerint a főkövetelés fennállása és érvényesíthetőségének ideje alatt a jelzálogjog – amennyiben az más okból nem szűnik meg – fennmarad, és az abból származó igény bírósági úton érvényesíthető. Így a perbeli jelzálogjog sem szűnt meg.
- [21] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítéletét, illetve a jelen végzés Indokolása [1] bekezdésében megjelölt további bírósági határozatokat minősítse alaptörvény-ellenesnek és semmisítse meg, mivel sértik az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát.
- [22] A Pp. 359/C. § (2) bekezdésére hivatkozással – miszerint az első fokon eljáró bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott határozat végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggeszti, ha az Alkotmánybíróság erre hívja fel a bíróságot – az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól az erre vonatkozó intézkedés megtételét.
- [23] 2.1. A főtitkár hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, mert a panaszból nem lehetett megállapítani, hogy ki nyújtotta be az indítványt, mivel a támadott bírósági határozatban és az indítványban megjelölt laccímek nem voltak azonosak. A hiánypótlási felhívás tartalmazta azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, és rögzítette, hogy az indítványnak indokolást is kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság főtitkára felhívására az indítványozó – jogi képviselője útján – határidőben előterjesztette hiánypótlását, amelyben az indítványozó nyilatkozott arról, hogy az indítványozó III. rendű alperes, és meghatalmazást is csatolt.
- [24] 2.2. Az alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejezetten az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjoga sérelme miatt kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását, és a felülvizsgálati ítélet, illetve a felsorolt határozatok megsemmisítését.
- [25] Ugyanakkor a következő felsorolást is tartalmazza a panasz, minden további indokolás nélkül: „Az Alaptörvényben biztosított és jelen alkotmányjogi panasz szempontjából vizsgálendő jogosultságok megnevezése: B) cikk (1) bekezdés (jogállamiság, jogbiztonság), R) cikk (2) bekezdés (a jogszabályok mindenre kötelezőek), cikk (1) bekezdés (alapvető jogok tiszteletben tartása), I. cikk (2) bekezdés (alapvető jogok elismerése), XV. cikk (1) bekezdés (törvény előtti egyenlőség), XV. cikk (2) bekezdés (megkülönböztetés tilalma), XXIV. cikk (1) bekezdés (ügyintézés részrehajlás nélkül, tisztességes módon), XXVIII. cikk (1) bekezdés (pártatlan bíróság, tisztességes tárgyalás), XXVIII. cikk (7) bekezdés jogorvoslathoz való jog), 25. cikk (3) bekezdés (a Kúria biztosítja a

- jogalkalmazás egységét), 26. cikk (1) bekezdés (a bírák alá vannak rendelve a törvénynek), 28. cikk (a bíróság a jogszabályt azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezi)."
- [26] Az indítványozó utalt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére is, rögzítve, hogy alapvető jog törvényben, más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [27] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki, hogy az ügy elbírálására a magyar bíróságoknak nem volt joghatósága. Másodlagosan, „abban a nem várt helyzetben, ha osztja az ügyben eljáró bíróságok joghatóságra vonatkozó álláspontját” az Alkotmánybíróság, kérte a perbeli hitelszerződések semmisségének megállapítását, valamint azt is, hogy az indítványozó perbeli győri ingatlana tekintetében fennálló tulajdoni illetőségére a 101 742 euró tőkeösszeg és járulékai erejéig bejegyzett jelzálogjog alapítása jogszabályba ütköző volt.
- [28] Kérte, hogy az Alkotmánybíróság minősítse alaptörvény-ellenesnek, hogy „a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság felülbírálta G.40.014/2001/83. számú ítéletében a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú ítéletét anélkül, hogy a részítéletet nem helyezi hatályon kívül”.
- [29] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a fentebb megjelölt ügyben nincs rendkívüli jogorvoslati eljárás folyamatban.
- [30] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság ügyrendje (a továbbiakban: Ügyrend) 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [31] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [32] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [33] A Kúria Gfv.VII.30.179/2015/14. számú ítéletét 2016. március 17-én vette át az indítványozó jogi képviselője, míg alkotmányjogi panaszát 2016. május 7-én nyújtotta be – postai úton – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [34] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [35] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [36] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. A kérelem – csak a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel vagy nemzetközi szerződéssel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz csak a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében felel meg a határozottság vonatkozásában a törvényi feltételeknek.
- [37] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része: R) cikk (1)–(2) bekezdés, 25. cikk (3) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés, 28. cikk – nem minősül az Alaptörvényben biztosított és védett alapjognak.
- [38] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye

{3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az indítványozó beadványában nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek.

- [39] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [40] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [41] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [42] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését, a bírói mérlegelést tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [43] 4.1. A főttkári hiánypótlási felhívás ellenére az alkotmányjogi panaszt nem módosította és nem is egészítette ki az indítványozó, kizárólag az indítványozó személye tekintetében jelentett be pontosítást.
- [44] Az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján „analízisre” szorul, hogy az eljáró bíróságok a polgári eljárásjog szabályait az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték-e döntésük során. A Pp. 8. § (1) bekezdésének első fordulata szerint a bíróság köteles biztosítani, hogy a felek és a per többi résztvevője jogaikat rendeltetésszerűen gyakorolják. A Pp. 206. § (1) bekezdés szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A Pp. 221. § (1) bekezdés első fordulata alapján az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével.
- [45] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság számos döntésére is.
- [46] Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzítettek alapján az indoklási kötelezettség elmulasztása, illetve a felperesi nyilatkozatok figyelembe vétele és mérlegelés tekintetében az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává teheti a támadott határozatokat.
- [47] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésében védett „perbeli esélyegyenlőség elve alapján jelen ügyben meg kellett volna valósulnia a Pp. 3. § (6) bekezdésében szabályozott kétoldalú meghallgatás alapelveinek is.”
- [48] Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részeként értelmezi a kétoldalú meghallgatás elvének bírósági eljárások tekintetében állított sérelmeit, és e panasz tekintetében is ilyen módon vizsgálta azt.
- [49] A tisztességes bírósági eljárás elvével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Pp. – az alkotmányjogi panasz tekintetében – relevanciával bíró bekezdései a következők:
„Pp. 273. § (5) A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni; a kérelem mindaddig visszavonható, amíg a Kúria a határozatát meg nem hozta, illetve – tárgyalás tartása esetén – a határozathozatal céljából vissza nem vonult. Az ezzel kapcsolatban felmerült költségek viseléséről a Kúria határoz.”
„Pp. 275. § (1) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.”
- [50] Az indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül értelmezhető – kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban már kimondta, hogy az alkotmányos előírás kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg,

hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].

- [51] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében, mivel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal, az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítvány nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [52] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet részletes és a felülvizsgálati kérelem egyes elemeit érintő indokolást tartalmaz-e, és megállapította, hogy e tekintetben sem veti fel a panasz az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó által előadott érvek alapján ugyanis az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [53] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki, hogy az ügy elbírálására a magyar bíróságoknak nem volt joghatósága. Másodlagosan kérte a perbeli hitelszerződések semmisségének kimondását az indítványozó perbeli győri ingatlana tekintetében fennálló tulajdoni illetőségére bejegyzett jelzálogjog alapítása jogszabályba ütköző voltát, valamint azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy alaptörvény-ellenes, hogy „a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság felülbírálta G.40.014/2001/83. számú ítéletében a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú ítéletét anélkül, hogy a részítéletet nem helyezi hatályon kívül”.
- [54] Az Alkotmánybíróság rámutat, a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.007/2001/19. számú határozata nem ítélet, hanem hatályon kívül helyező végzés.
- [55] Az Alkotmánybíróság fenntartja a korábban már kialakított álláspontját, miszerint „[a] bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 360. § b) pontja alapján, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és a bírósági határozatot megsemmisíti, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét – az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával – a Kúria állapítja meg. Az Abtv. 43. §-a azt is kimondja, hogy a bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni, ez azonban nem jelenti azt, hogy a szükség szerint lefolytatandó bírói döntés konkrét tartalmára nézve az Alkotmánybíróság a bíróság számára utasítást adhatna vagy kötelezést állapíthatna meg” [lásd például: 3203/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [56] Ezt az értelmezést alkalmazva, az Alkotmánybíróság az ügy érdemi eldöntésére vonatkozóan a bíróságnak utasítást nem adhatott.
- [57] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [58] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria ítéletében foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy a panaszos a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [59] Az a tény, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [60] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.

- [61] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [62] 6. Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1040/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3211/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.284/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Cserta Zoltán jogtanácsos, 1095 Budapest, Mester utca 54. III./5.) útján alkotmányjogi panasz indítványt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Kúria Kfv.I.35.284/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben egy természetes személy (a továbbiakban: kérelmező, illetve felperes) mint a szerencsejáték szervezéssel és pénznyerő automaták működtetésével foglalkozó korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: Kft.) volt résztulajdonosának, egy másik Kft.-nek a tulajdonosa terjesztett elő kérelmet 2013. december 23-án a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál (továbbiakban: NAV), az előbb nevezett cég által üzemeltetett pénznyerő automaták igazgatási szolgáltatási díjának időarányos visszatérítése iránt, mivel a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvényt (továbbiakban: Szjtv.) 2012. október 10-től módosító 2012. évi CXLIV. törvény (továbbiakban: Módtv.) megtiltotta a pénznyerő automaták kaszinón kívüli működtetését. A NAV-hoz benyújtott kérelemben a természetes személy a visszakért összeg jogosultjaként az indítványozót – mint a másik Kft. jogutódját – nevezte meg. A kérelmező az engedéllyel rendelkező pénznyerő automatákra korábban egész évre befizetett igazgatási szolgáltatási díj időarányos részét azért kérte vissza, mert a törvényi tiltás okán a tevékenységet 2012. október 10-e után már nem lehetett folytatni. Nyilatkozott a kérelmező arról is, hogy a korábbi befizetéseket igazoló csekkmásolatokat nem tudja mellékelni, mert a társaság értékesítése során minden irat átadásra került az új tulajdonos részére.
- [3] 1.2. A NAV 2014. január 9-én kelt, 1859178614. számú határozatával a kérelmet elutasította. Határozatában rögzítette, hogy a Kft., mint szervező részére a kérelemben megjelölt pénznyerő automaták közül egy gép üzemeltetésére 2012. december 15-ig, további három gép üzemeltetésére pedig 2013. január 5-ig adott ki engedélyeket. A visszafizetési kérelem elutasítása kapcsán hivatkozott a határozat az Szjtv. 2012. október 10-e előtti hatályos 26. § (13) bekezdésére és 11. § (1) bekezdésére és kifejtette, hogy a szerencsejáték szervezésének engedélyezéséért, ellenőrzéséért, az állami adóhatóság által végzett egyes igazgatási szolgáltatások igénybevételeért igazgatási szolgáltatási díjat kellett fizetni, amelynek visszafizetésére a jogszabály egyrészt nem ad lehetőséget, másrészt a díj akkor is a hatóságot illeti, ha az engedély nem kerül (került volna) kiadásra.
- [4] 1.3. A kérelmező által benyújtott, a NAV határozatának felülvizsgálatára irányuló felperesi keresetet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 23.K.33.343/2014/22. számú ítéletével, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 339. § (1) bekezdése alapján elutasította. Ítéletében a bíróság – az alperesi álláspontot lényegében elfogadva – arra hivatkozott, hogy az Szjtv. 11. §-ához kapcsolódó törvényi indokolás szerint is, a szervezőnek magáért az eljárásért és nem annak eredményéért kell megfizetnie a díjat. Rámutatott továbbá a bíróság arra is, hogy az igazgatási-szolgáltatási díj visszafizetésére csak a Módtv. ilyen tartalmú átmeneti rendelkezése kötelezhette volna a hatóságot, ilyen jogszabályi rendelkezés azonban nem volt.

- [5] 1.4. A Kúria a Kfv.I.35.284/2016/4. számú végzésével az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 273. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján hivatalból elutasította. A végzés hivatkozott a Pp. 270. § (2) bekezdésére, melynek értelmében a jogerős ítélet, vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától – jogszabálysértésre hivatkozással – a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz. Ebből következően nincs helye önálló felülvizsgálatnak az olyan ítélet ellen, amely a felülvizsgálati kérelmet benyújtó személyre rendelkezést nem tartalmaz, márpedig a Kúria megállapítása szerint az adott ügyben az indítványozóra nézve ilyen rendelkezés nem volt.
- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz beadványában és annak kiegészítésében állította, hogy a Kúria Kfv.I.35.284/2016/4. számú végzése sértette az indítványozó jogelődjeinek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, O) cikkében, R) cikkének (1)–(3) bekezdéseiben, a T) cikk (3) bekezdésében, a XIII. cikk (1) bekezdés első mondatában, a XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseiben, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben, a XXX. cikk (1) bekezdésében, valamint a 28. cikkében biztosított jogait. Az alkotmányjogi panasz érvelésének lényege szerint az Szjtv. 11. § (1) bekezdése – eleget téve az illethekekre vonatkozó törvényi szabályozásnak –, csak az eljárás megszüntetése, illetve a kérelem elutasítása esetén tiltja a díj visszatérítését, de mivel az adott ügyben nem az eljárást szüntették meg, hanem a tevékenységet *ex lege* betiltották, így a díj arányos része visszajárna. Hivatkozott az indítványozó továbbá arra is, hogy az ügyében eljáró hatóságnak és a bíróságoknak figyelembe kellett volna venniük döntéseik során a Nemzeti Hitvallás és az Alaptörvény rendelkezéseit, amelyek nyilvánvalóan nem azt a célt határozták meg, hogy különböző díjakat akkor is fizetni kelljen az ügyfélnek, ha már nem végez – jogalkotói tiltás alapján nem is végezhet – tevékenységet. Ez az eljárás ugyanis sérti a tulajdonhoz, a tisztességes hatósági- és bírósági eljáráshoz, valamint az arányos közteherviseléshez való jogot. Végül hivatkozott az indítványozó az Európai Unió Bíróságának gyakorlatára, amely álláspontja szerint kellő pontossággal meghatározta az igazgatási-szolgáltatási díj fogalmát, tartalmát és a díj ellenében végzendő hatósági tevékenységet, valamint követelményként e tevékenységnek a díjhoz viszonyított arányosságát.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [8] Az Abtv. 27. §-ában foglaltak szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése szerinti mérlegelése során azt állapította meg, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.284/2016/4. számú, az indítványozó felülvizsgálati kérelmét – törvénybe foglalt kizáró ok fennállása alapján – hivatalból elutasító végzése nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást érdemben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. január hó 21. napján hozott, 23.K.33.343/2014/22. számú ítélete zárta le. A jogerős ítélet ellen a törvényes határidőn belül alkotmányjogi panasz nem került benyújtásra.
- [10] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételeknek, ezért az indítványt a fentiek szerint rövidített indokolással ellátott végzésében, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2018/2016.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3212/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.841/2016/2. számú végzése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.537/2015/29. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Biczó László, székhelye: 1027 Budapest, Frankel Leó út 9. félemelet 30.) útján alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó elsődlegesen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri az Alkotmánybíróságtól. Másodlagosan az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Kfv.III.37.841/2016/2. számú végzése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.537/2015/29. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt terjesztette elő panaszát.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a Nógrád Megyei Kormányhivatal 2015. augusztus 2-án kelt végzésével helyt adott a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. kisajátítási kérelmének az indítványozó kizárólagos tulajdonát képező erdő és legelő művelési ágú ingatlanok tekintetében, és a kirendelt igazságügyi szakértő által meghatározott mintegy 291 ezer Ft kártalanítási összeget állapított meg. A határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, és a szakértői vélemény megalapozatlanságára hivatkozva a kártalanítási összeg mintegy 2,6 millió Ft-ban való megállapítását kérte a bíróságtól.
- [4] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.537/2015/29. számú, 2016. május 30-án kelt ítélete a felperes indítványozó keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy a szakértői vélemény nem hiányos, nem homályos, nem aggályos, így azt az ítélete alapjául elfogadta. A bíróság mellőzte az új szakértő kirendelésére, illetve egyéb tanú meghallgatására, további bizonyítékok bevonására irányuló felperesi indítványok teljesítését. Az indítványozó az ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria Kfv. III.37.841/2016/2. számú végzésével, hivatalból elutasított a Pp. 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alapján. A Pp. megjelölt rendelkezése szerint nincs helye felülvizsgálatnak a kisajátítási ügyekben, ha a megállapított kártalanítás összege az egymillió forintot nem haladja meg. A végzés további indokolása szerint a 3/2013. (IX. 23.) KMK. vélemény alapján a Pp. 340/A. § (2) bekezdése szerinti korlátozás a közigazgatási határozatban megállapított fizetési kötelezettséghez kapcsolódik. (A felperes által megjelölt 2,6 millió Ft kártalanítási igénnyel szemben tehát a bíróság által is jóváhagyott 291 ezer Ft-ot figyelembe véve jelen ügyben a Pp. kizárja a felülvizsgálati eljárást.)
- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a Kúria döntése megfosztotta attól, hogy bármifajta jogorvoslattal éljen a bírósági döntéssel szemben, amely sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.

- [6] Az indítványozó előadta, hogy a Pp. 340/A. § (2) bekezdés c) pontja diszkriminációt valósít meg, mert megkülönböztetést teremt a bírói jogorvoslatot illetően azon felek között, akik esetében egymillió forint fölötti, illetve ezen összeg alatti kártalanítást állapít meg a bíróság. Álláspontja szerint a megkülönböztetés indokolatlan, egyoldalú, semmilyen arányossági vagy szükségességi érveléssel nem magyarázható. A panaszos úgy látja, hogy a kártalanítási összeg (mint „egyéb helyzet”) szerinti hátrányos megkülönböztetés a rendkívüli jogorvoslatához való hozzáférést illetően sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését.
- [7] Az indítványozó érvelése szerint nem tekinthető *fair* eljárásnak, ami egy a féltől független tényezőre (bíró, szakértő, hatóság stb.) bízta a jogorvoslat igénybevételének lehetőségét, vagy attól elzárást. Nézete szerint a Pp. rendelkezése az ellenérdekű felet indokolatlanul kedvezőbb helyzetbe hozza és érdekeltté teszi abban, hogy jogorvoslatra ne kerülhessen sor. A panaszos álláspontja alapján az ítélet elfogult szakértő véleményén alapul, de az új szakértő kirendelésére és egyéb fényképes bizonyítékok vizsgálatára vonatkozó indítványát a bíróság elutasította és az ítélet az ügy ellentmondásait nem oldotta fel. A fentiek alapján a panaszos az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére is hivatkozott.
- [8] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [9] 3.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. és 27. §-ára alapozza. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] Az Abtv. 27. § szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel az alapügy felpereseként saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére illetve 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [14] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [15] Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntéseket, és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések, illetve a támadott jogszabályi rendelkezés miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [17] 3.3. Az indítványozó elsősorban a jogorvoslatához való jogának sérelmére hivatkozott, amelyet azzal indokolt, hogy a Pp. megjelölt rendelkezése elzárja a felülvizsgálati eljárás lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslatához való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét jelenti {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe {pl. 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}. Jelen ügyben az indítványozó a hatósági határozat ellen bírói felülvizsgálattal élhetett, arra nézve viszont nincs az in-

dítványozónak az Alaptörvényből levezethető joga, hogy a bírói döntést rendkívüli perorvoslat keretében támadja.

- [18] 3.4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésben foglalt egyéb helyzet szerinti diszkrimináció tilalmára is, mert nézete szerint a támadott jogszabály az igénybe vehető rendkívüli jogorvoslat biztosítása terén különbséget tesz az egymillió forint alatti és fölötti kisajátítási kártalanítási összeggel illetett ingatlan tulajdonosok között.
- [19] A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat Indokolás [27] bekezdésében „az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. Az alkotmányos szabály szerint »Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.« A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.”
- [20] Az Alkotmánybíróság álláspontja alapján azonban a Pp. 340/A. § (2) bekezdés c) pontja nem ilyen élethelyzetre vonatkozik és a fentiek szerint – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével való összefüggés hiányában – az indítványozó által állított megkülönböztetés alapvető jogot sem érint.
- [21] Az Alkotmánybíróság változatlanul fenntartja az álláspontját, miszerint a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével {3019/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [22] E jogalkotói döntés szükségszerűen tesz különbséget egyes ügycsoportok között azáltal, hogy egyes esetekben lehetővé teszi a felülvizsgálati eljárást, más esetekben kizárja azt, az okszerű különbségtétel azonban nem áll összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével.
- [23] 3.5. A panaszos szerint a bírósági ítélet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is megvalósította. Ennek kapcsán az indítványozó egyfelől olyan érveket adott elő, amelyek tartalmilag a jogorvoslatihoz való jog vélt sérelméhez sorolhatók, így ezekre a jelen végzés Indokolásának [17] bekezdésében tett megállapítások irányadók. Másfelől az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmeként hivatkozott a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által felvett bizonyítékok körére, aggályokat fogalmazott meg a szakértő személyére és szakvéleményére vonatkozóan.
- [24] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [25] Az indítványozó tisztességes bírósági eljárás sérelmére vonatkozó kérelme kifejezetten a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések felülbírálatára irányul. Ugyanakkor mind a bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata, mind a bizonyítékok értékelése az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik.

- [26] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2058/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3213/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 24/A. § (1) és (2) bekezdés alaptörvény-ellenességének a megállapítására és a megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Becze Viktor az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján 2016. december 30-án alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 24/A. § (1) és (2) bekezdés alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését.
- [2] Az indítványozót a Kiskunhalasi Járásbíróság 2015. december 8-án kelt 9.B.474/2013/153. számú ítéletében bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett zsarolás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 367. § (1) bekezdés] és ezért 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette.
- [3] Az indítványozó az elsőfokú bírósági eljárásban több kizárási indítványt terjesztett elő a Kecskeméti Törvényszék, a Szolnoki Törvényszék, a Szegedi Törvényszék, a Gyulai Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla büntető ügyszakos bíráinak – beleértve a Szegedi Ítéltábla elnökét is – a kizárása céljából. A kizárási indítványokról a Kúria 2016. október 19-én kelt, Bkk.II.1604/2016/3. számú végzésében döntött és a Kecskeméti Törvényszéket az ügyből kizárta, de a Gyulai Törvényszék, a Szolnoki Törvényszék, a Szegedi Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla kizárását megtagadta. A Kúria a másodfokú eljárásra a Gyulai Törvényszéket jelölte ki és egyben tájékoztatta az indítványozót arról, hogy a végzés ellen külön fellebbezésnek nincs helye, de a kizárás megtagadását az ügydöntő határozat elleni jogorvoslatban lehet sérelmezni.
- [4] A másodfokú eljárásban az indítványozó a Gyulai Törvényszék tanácselnöke, valamint a Törvényszék elnöke és elnökhelyettese, továbbá a Szegedi Ítéltábla bírái ellen újabb kizárási indítványokat nyújtott be. A Kúria Bkk. III.316/2017/3. számú 2017. június 28-án kelt végzésében megtagadta a Gyulai Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla kizárását az eljárásból és egyben kizárta a végzés elleni fellebbezés lehetőségét.
- [5] Időközben a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. február 1-jén jogerőre emelkedett 9.Bf.389/2016/52. számú ítéletével a Kiskunhalasi Járásbíróság 9.B.474/2013/153. számú ítéletét helybenhagyta a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejének kivételével, amelynek időtartamát 4 évre felemelte. Az indítványozó a jogerős bírósági ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.
- [6] A Kúria tájékoztatása szerint a felülvizsgálati eljárás Bfv.III.321/2017. számon jelenleg is folyamatban van.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Be. 24/A. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak ellen nyújtotta be.
- [8] A Be. 24/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint abban az esetben, ha a bíróság azért nem járhat el, mert – a Kúriát kivéve – az elnökével vagy az elnökhelyettesével szemben abszolút kizárási ok [Be. 21. § (1) bekezdés a)–c) pont] merült fel, vagy a bíróságnak nincs olyan tanácsa, amelyre a kizárási ok nem vonatkozik, akkor a kizárásról a másodfokú bíróság határoz. Ha a kizárás iránti bejelentés a másodfokú bíróságra – vagy arra is – vonatkozik, akkor arról a harmadfokú bíróság dönt. Ha a harmadfokú bíróságra – vagy arra is – vonatkozik a kizárási bejelentés, akkor a kizárásról a Kúria határoz. A Be. 24/A. § (2) bekezdésének első mondata szerint a bíróság a kizárásról tanácsulésen dönt.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik ez a szabályozás. Abban az esetben ugyanis, ha a kizárási bejelentés ügyében a Kúria jár el, akkor nincs magasabb fokú bíróság, amelyhez fordulhat, továbbá csak a kizárást megtagadó határozat ellen van helye jogorvoslatnak, a helyt adó döntés ellen nincs. Véleménye szerint a kizárás iránti kérelmek pártatlan elbírálása ebben a szabályozási konst-

- rukcióban nem biztosított. A tanácsülésen történő elbírálás pedig nem kontradiktórius jellegű, a tanúk meghallgatását nem teszi lehetővé, így nem jelent tényleges jogorvoslatot.
- [10] Az Alkotmánybíróság felhívására 2017. január 14-én benyújtott kiegészítő beadványában lényegében az alkotmányjogi panaszban foglalt indokait részletesebben megismételte.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv. 26 § (1) bekezdésében foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [12] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban a jogorvoslati lehetőség kimerítéséből, vagy a jogorvoslat kizártságából az is következik, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele az ügy jogerős lezárása, vagyis az, hogy a bíróság az ügyet érdemben, további jogorvoslattal nem támadható módon fejezze be {3246/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata során észlelte, hogy az indítványozó a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bf.389/2016/52. számú jogerős ítéletét a Kúria előtt felülvizsgálati kérelemmel támadta meg. A Kúria tájékoztatása szerint a felülvizsgálati eljárás Bfv.III.321/2017. számon jelenleg is folyamatban van.
- [13] Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt még nem bírálta el. Ebben az esetben a benyújtott alkotmányjogi panasz soron kívül, az egyéb feltételek vizsgálata nélkül is visszautasítható {3255/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [6], 3189/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [4]–[6]}.
- [14] Tekintettel arra, hogy az érdemi ügy miatt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás során hozott döntés kihatással lehet az indítványozó által támadott – az eljáró bíróságok kizárására vonatkozó – jogszabályi rendelkezések alkalmazására, így az Alkotmánybíróság kizárólag a büntetőeljárás érdemi és további jogorvoslattal nem támadható módon történő befejezése után tudja az alkotmányjogi panaszban foglaltakat megvizsgálni.
- [15] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Kúria döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – az alkotmányjogi panasz indítvány előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll [Ügyrend 32. § (4) bekezdés].
- [16] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, az indítványt visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1954/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3215/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 1.Pf.20.589/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Pécsi Törvényszék 1.Pf.20.589/2016/5. számú ítélete, a Szigetvári Járásbíróság 8.P.20.578/2014/21. számú ítélete, valamint a Siklói Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzőjének 01-1/3644-12/2014. számú határozata ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek és a határozat ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményével, a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joggal, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdéseivel és a 28. cikkével.
- [2] 1.1. A birtokvédelmi eljárással és az alapperrel érintett lakóház, udvar, üzlet megjelölésű siklói ingatlan az indítványozó, a perbeli alperes jogi személy és más magánszemélyek osztatlan közös tulajdonában volt. A tulajdonostársak 2014 áprilisában többségi határozattal rendelkeztek a közös tulajdonban álló ingatlan használatára vonatkozó kérdésről, és engedélyezték az alperesnek, hogy az emésztőgödör helyett az irodaépület szennyvízelvezetését az utcafronti épület vezetékes szennyvízhálózatához csatlakoztassa. Ezt a döntést azonban az indítványozó mellőzésével, kihagyásával hozták meg. Ezt követően az indítványozó birtokvédelmi tárgyú kérelemmel fordult a Siklói Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjéhez arra hivatkozva, hogy az alperes az osztatlan közös tulajdonukban lévő ingatlan területén engedélye és hozzájárulása nélkül önkényesen szennyvízcsöveket fektetett le, mely cselekedetével véleménye szerint birtoksértést követett el és követ el mindaddig, amíg a szennyvízcsöveket el nem távolítja. A jegyző a birtokvédelmi kérelmet elutasította, tekintettel arra, hogy az alperes birtoklást zavaró magatartásának volt jogalapja, így birtokháborítást nem valósított meg, az indítványozó a birtoklásában történő zavarást túrni volt köteles.
- [3] Az indítványozó mint felperes keresetet nyújtott be a Szigetvári Járásbíróságon a jegyzői határozat megváltoztatása és az eredeti állapot helyreállítása iránt. A járásbíróság feltárta, hogy az alperes a szennyvízhálózatra való csatlakozást célzó beruházást 2014 áprilisában és májusában végezte el, amelynek költségeit kizárólagosan az alperes viselte. A tulajdonostársak között a közös tulajdonban lévő ingatlan használatával kapcsolatban használati megállapodás jött létre. Ennek megfelelően a beruházás nem érintette az indítványozó kizárólagos használatában lévő területeket, hanem csak az alperes használatában álló részeket, valamint a közös használatú utat. A bíróság megállapította, hogy a beruházás elvégzése nem volt jogellenes, és a kialakult állapot az indítványozót a birtoklásban semmilyen módon sem zavarja. A járásbíróság az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezéssel fordult a Pécsi Törvényszékhez. A törvényszék egyetértett a járásbíróságnak a megállapított tényállásból levont azon következtetésével, hogy az alperes nem köteles a szennyvízcsatlakozás megszüntetésével az eredeti állapot helyreállítására, de a járásbíróságtól részben eltérő indokok alapján. A törvényszék megállapította, hogy a többségi határozatot meghozó tulajdonostársak visszaéltek a jogukkal akkor, amikor az ugyancsak tulajdonostárs indítványozót a döntési folyamatból teljesen kizárták, nem tették lehetővé az abban való részvételét, ezáltal azt sem, hogy az így meghozott döntés ellen saját, valódi vagy vélt jogai, jogos érdekei védelmében bírósághoz forduljon. A másodfokú bíróság nem értett egyet a járásbíróság azon megállapításával, hogy a beruházás elvégzése nem volt jogellenes, tekintettel arra, hogy az alperes tilos önhatalommal valósította azt meg, és ezzel megsértette az indítványozó tulajdonosi, ezen belül a birtokláshoz fűződő jogát. A jogellenes magatartás és a birtokháborítás megvalósítása a szennyvízcsatlakozás kialakításával be-

fejeződött. A munkálatok eredménye az indítványozónak az ingatlan birtoklásához, használatához fűződő jogát nem sértette, abban nem akadályozta, nem korlátozta.

- [4] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmét, és indítvány-kiegészítésében a XIII. cikk (1) bekezdésének és az R) cikk (1)–(2) bekezdéseinek sérelmét állította, valamint a per során ismertetett érvelését fenntartotta.
- [5] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványozó előadta, hogy álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény eljárási garanciáinak megfelelően jártak el, és ennek következtében sérült a jogbiztonság. Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sérelmezte, hogy a járásbíró és a törvényszék sem teljesítette igazságügyi írásszakértő kirendelésére vonatkozó kérelmét az ingatlant érintő használati megállapodás tekintetében. A 28. cikkel kapcsolatban az indítványozó szerint a jogerős határozat sérti a bírói jogértelmezés irányvonalait, mivel az – álláspontja szerint – a „józan észnek megfelelő jogértelmezés szabályaiba” ütközik. Az indítvány-kiegészítésben az indítványozó a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog sérelmét állította, mivel a beruházással kapcsolatban nem gyakorolhatta a tulajdonjoghoz kapcsolódó rendelkezési jogát. Az R) cikk (1) és (2) bekezdése sérelmét is állította az indítványozó az ítéletek alaptalanságára hivatkozva.
- [6] Az indítványozó ilyen okok mentén kezdeményezte a kifogásolt ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és azok megsemmisítését.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] A határidőben érkezett indítványt alkotmányjogi panasszal támadható bírói döntéssel szemben nyújtotta be az indítványozó. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó érintettsége egyértelmű, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági eljárások felperese volt.
- [9] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére – abban az összefüggésben, amint arra az indítványozó hivatkozott – nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanis a B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvén alapuló jogbiztonság sérelmére alapozott alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}.
- [10] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály szintén nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [11] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdésének sérelmére is. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban is arra mutat rá, hogy ezen – az Alaptörvény Alapvetés című részében található – rendelkezések sem tekinthetőek Alaptörvényben biztosított jognak, így azokra alapított alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [12] A fentiekben kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (1)–(2) bekezdésével, valamint a 28. cikkel összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért e rendelkezésekkel összefüggésben az Abtv. 27. § a) pontja alapján az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneséget tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel.
- [14] Az indítványozó a sérelmezett ítélet alaptörvény-ellenességét részben az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog sérelmére alapozta. Álláspontja szerint ugyanis tulajdonsértő az, hogy a tulajdonjoga részjogosítványát képező rendelkezési jogát nem gyakorolhatta. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az „alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével” {26/2013. (X. 4.) AB határozat,

Indoklás [161]]. Önmagában az, hogy az indítványozó nem élhetett rendelkezési jogával, nem eredményezi a tulajdonhoz való jognak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt sérelmét. Annak megítélése, hogy az indítványozó tulajdonjogának részjogosítványai tekintetében korlátozás történt-e, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényességi kérdés. Ezen túlmenően az indítvány nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhetne, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi rendelkezést.

- [15] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sérelmezte, hogy a járásbíró és a törvényszék sem teljesítette igazságügyi írásszakértő kirendelésére vonatkozó kérelmét az ingatlant érintő használati megállapodás tekintetében. Az Alkotmánybíró gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíró vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indoklás [34]}. Az Alkotmánybíró gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indoklás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indoklás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indoklás [20]}. A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e. A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybírósnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja.
- [16] A jelen ügyben tehát a XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna.
- [17] A fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglalt befogadhatósági feltételeknek. Mindezek alapján az Alkotmánybíró az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/269/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3216/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Pf.I.20.093/2015/26/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó külföldi gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Kozma Ágota ügyvéd; 8630 Balatonboglár, Erzsébet u. 73.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Győri Ítéltábla Pkf.I.25.858/2014/2. számú végzése, a Győri Törvényszék P.20.849/2014/13. számú ítélete, valamint a Győri Ítéltábla Pf.I.20.093/2015/26/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok sértik az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, V. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az indítványozó egy németországi székhelyű gazdasági társaság, mely számos szerzői jogvédelem alatt álló film gyártója és forgalmazója. Az indítványozó (az alapügy felperese) észlelte, hogy Magyarországon több internethasználó jogosulatlanul – engedélye és jogdíj fizetése nélkül – fájlcsereelők útján használja a filmjeit. Az indítványozó ezért megbízott egy fájlcsereelők kiszűrésével foglalkozó német céget a vizsgálat lefolytatására, mely megállapította, hogy egy kábeltelevíziós szolgáltatón (jelen ügy alperesén) keresztül meghatározott IP címekről ténylegesen letöltöttek filmeket.
- [3] A jogsértés miatt az indítványozó 2014. március 17-én a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 94/A. §-a alapján ideiglenes intézkedés elrendelése iránt terjesztett elő kérelmet arra vonatkozóan, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy szolgáltatson adatokat, hogy az adott IP címek a jogosulatlan felhasználás időpontjában mely természetes személyekhez tartoznak. A Győri Törvényszék Pk.50.371/2014/12 számú végzésével a kérelemnek helyt adott, a másodfokú eljárásban a Győri Ítéltábla Pkf.I.25.858/2014/2. számú határozatával azonban az elsőfokú végzést megváltoztatta és az ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelmet elutasította. A végzés ellen az indítványozó fellebbezett.
- [4] A Győri Törvényszék P.20.849/2014/13. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy az alperes nem követett el szerzői jogsértést, a jogsértésben fennálló közreműködői minőségben pedig adatszolgáltatásra nem kötelezhető. Az ítélet ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő.
- [5] A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla Pf.I.20.093/2015/26/I. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben helybenhagyta, hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló döntést hozott, annak indokolását azonban az alábbiakkal egészíti ki és pontosítja.
- [6] A perben eldöntendő kérdés az volt, hogy a jogsértésben csak közreműködő (saját jogon jogsértést el nem követő) közvetítő szolgáltatónak tekintendő alperes az Szt., az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Elker. tv.), az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezéseit együttesen értelmezve köteles-e az ügyfelei személyes adatainak kiszolgáltatására vagy az előfizetői személyes adatok védelmére hivatkozással azt alappal megtagadhatja.
- [7] A bíróság megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező művek az Szt. alapján filmalkotásnak tekintendők, így szerzői jogi védelem alá tartoznak. A filmelőállítóknak, így az indítványozónak is kizárólagos joga van a mű minden egyes felhasználásának az engedélyezésére.
- [8] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az Szt. rendelkezései alapján az internetszolgáltató alperes csak a jogsértésben közreműködőnek tekinthető, hiszen a szerzői

jogsértést megvalósító engedély nélküli felhasználási cselekményt (a jogosulatlan többszörözést, a jogosulatlan nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételt), a letöltést, illetve a megosztást ténylegesen végző ügyfelek követik el.

- [9] Az alperes jogállását és adatkezeléseinek kereteit alapvetően az Elker. tv. határozza meg, mely alapján az alperes információs társadalommal összefüggő elektronikus szolgáltatásra szerződött ügyfeleivel. Az alperes tehát internetes hozzáférést biztosító közvetítő szolgáltatónak minősül, mely adatszolgáltatásra legfeljebb az Szt. 94. § (4) bekezdés c) pontja alapján kötelezhető. Az Elker. tv. 13/A. § (2) bekezdése értelmében a szolgáltató az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésből származó díjak számlázása, valamint a törvény (3) bekezdése alapján a szolgáltatás nyújtása céljából kezelheti azon személyes adatokat, amelyek a szolgáltatás nyújtásához technikailag elengedhetetlenül szükségesek. A szolgáltató a szolgáltatás igénybevételevel kapcsolatos adatokat bármely, a (3) bekezdésben meghatározottaktól eltérő célból csak az adatkezelési cél előzetes meghatározása mellett és az igénybe vevő hozzájárulása alapján kezelhet.
- [10] Az előfizetők személyes adatainak védelme kapcsán a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az Európai Bíróság döntései alapján csak annyi állapítható meg, hogy amennyiben egy elektronikus közlés nem éri el az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás szintjét (azaz magánjellegű közlésnek minősül), akkor e személyes adatok anonim maradhat akkor is, ha szerzői jogot sért. A C-275/06. számú ítéletében az Európai Bíróság kiemelte, hogy nem kötelező a tagállamok számára, hogy a szerzői jogok védelmének biztosítása céljából előírják a személyes adatok polgári eljárás keretében történő közlésének kötelezettségét. Az adatszolgáltatásra és a személyes adatok védelmére vonatkozó európai uniós irányelveket úgy kell a tagállami bíróságnak értelmezniük, hogy azok ne ütközzenek alapjogokba, közösségi jogi alapelvekbe, és többek között az arányosság elvébe.
- [11] A hazai szabályozás alapján hangsúlyozandó, hogy az ügyfelek neve, címe és az internetes szokásaikból levonható következtetések az Infotv. 3. §-a szerint személyes adatnak és az utóbbiak különleges adatnak tekintendők. Az Infotv. 5. §-a értelmében személyes adat az érintett hozzájárulásával, illetve a kötelező adatkezelés alapján kezelhető az ott meghatározott célból és körben. Ezzel összefüggésben az Eht. 156. § (2) bekezdése szerint az előfizetői személyes adatok megsértését jelenti a személyes adataik jogosulatlan felfedése. Az Eht. 154–162. §-ai a polgári eljárásra vonatkozóan nem tartalmazzak a szolgáltatót terhelő adatszolgáltatási kötelezettséget. Az Szt. 94. §-a (4) bekezdés c) pontja pedig nem tekinthető az adatvédelmi jogszabályi előírások figyelembevételének teljes mellőzését lehetővé tevő, feltétlenül érvényesülő és kötelező adattovábbítást előíró rendelkezésnek. Ez következik az Szt. 94. § (1) bekezdése azon megfogalmazásából is, hogy a szerzői jog jogosultja az ott megjelölt igényeket csak „az eset összes körülményeihez képest” érvényesítheti. A bíróság álláspontja szerint mivel a jogalkotó az Szt.-n alapuló adatszolgáltatás kapcsán nem határozott meg külön törvényi garanciákat, így az érdekek összemérése szükséges, figyelembe véve az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését és I. cikk (3) bekezdését. A bíróság megítélése szerint ebből következően az Infotv. 6. § (1) bekezdés b) pontja szerinti fordulatnak megfelelően az adatok kiadására akkor kerülhet sor, ha az a harmadik személy (a szerzői jog jogosultja) jogos érdekeinek érvényesítése céljából szükséges, és ezen érdek érvényesítése a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával arányban áll (szükségesség és arányosság tesztje).
- [12] A mérlegelés szempontjait figyelembe véve tévesen hivatkozott arra az indítványozó, hogy az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel arra, hogy a személyes adatok védelméhez való jog nem abszolút jog és arányosan korlátozható is. Az elsőfokú bíróság éppen az ennek érdekében elvégzett mérlegelés kapcsán tulajdonított jelentőséget a konkrét jogsértő tevékenység rendszerességének, ellentételezettségének és az indítványozót ért kár jellegének és mértékének. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a jogsértő ügyfél mint felhasználó tevékenysége adott esetben minősülhet az Elker. tv. 2. § f) pontja szerinti az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak, ez azonban a perbeli esetben nem igazolt. Az Elker. tv. 4. §-a szerinti az információs társadalommal összefüggő szolgáltatáshoz ugyanis már a szolgáltatóvá váló ügyfél részéről is adatszolgáltatási kötelezettség kapcsolódik, ha a szolgáltatást (megosztást) elektronikus úton, távollevők részére, rendszerint ellenszolgáltatás fejében nyújtja, és ahhoz a szolgáltatás igénybevevője egyénileg fér hozzá. A konkrét esetben a rendszeresség és az ellenszolgáltatás nem igazolt. Jelen ügyben a három eset mögött három előfizető áll, vonatkozásukban 1, 3, illetve 10 indítványozói filmre kiterjedő jogsértés valószínűsített. Két felhasználó vonatkozásában nem haladja meg az eseti jelleget, a harmadik felhasználó vonatkozásában pedig nem igazolt az, hogy a kérelmezőnek súlyosabb jogsértést megvalósító további hátrányt okozó letöltésre is sor került. Mindaddig, amíg az internet felhasználó részéről a szerzői jogokat sértő felhasználás rendszeres és/vagy ellenszolgáltatással ellentételezett jellege nem valószínűsített, és ehhez bizonyíthatóan nem kapcsolódik a szerzői jog jogosultja oldalán az adatok kiadását indokoltá tevő hátrány, addig a szerzői jog, illetve a kapcsolódó jogok jogosultjai-

nak igényeivel szemben az online magánszféra védelmének elsőbbségéből kell kiindulni. A fenti feltételek megvalósulása hiányában tehát elsőbbséget élvez az internet felhasználó azon érdeke, hogy felhasználói szokásaira, személyiségének jellemzőire vonatkozó ismeretek saját hozzájárulása alapján kerüljenek nyilvánosságra. Emiatt az egyébként önmagában is jogsértő, és kárt okozó cselekmény a másodfokú bíróság szerint még a perbeli legsúlyosabb esetben sem alapozza meg az Szjt. 94. § (4) bekezdés c) pontja szerinti adatszolgáltatás elrendelését. Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [13] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz a Győri Ítélet tábla Pkf.I.25.858/2014/2. számú végzése, a Győri Törvényszék P.20.849/2014/13. számú ítélete, valamint a Győri Ítélet tábla Pf.I.20.093/2015/26/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, V. cikkének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [14] Az indítványozó szerint a bíróságok döntései sértik az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, mert figyelmen kívül hagyták a nemzetközi és az uniós normákat, az Szjt.-vel ellentétes döntést hoztak. Véleménye szerint a bíróságok tisztességtelenül jártak el és nem megfelelően döntöttek, mivel jogszabállyal ellentételesen utasították el az ideiglenes intézkedés iránti kérelmét és keresetét, megakadályozva ezáltal jogainak érvényesítését. A másodfokú bíróság továbbá lehetetlen elvárást támasztott vele szemben, amikor ítéletében kifejtette, hogy neki kellett volna bizonyítania, hogy az alperes rendszeresen és/vagy ellenszolgáltatás fejében valósította meg a jogsértő szolgáltatást. A bíróság jogértelmezése sérti tulajdonhoz való jogát, mivel a szükségesség-arányosság teszt mérlegelése során a jogsértők személyes adatainak védelmét részesítette előnyben, korlátozva ezáltal szerzői jogainak érvényre juttatását. A bíróságok azáltal, hogy nem rendelték el az IP címek mögötti személyek nevének és címének kiadását, megsértették az Alaptörvény V. cikkét, mely értelmében neki joga van a tulajdona ellen indított jogtalan támadás elhárításához.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Győri Ítélet tábla Pf.I.20.093/2015/26/I. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott feltételnek, mert az Alaptörvény V. cikkével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [18] Az indítványozó az ítélettel összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésére, mely nem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában foglalt követelményt. A hivatkozott Abtv.-rendelet értelmében alkotmányjogi panaszt csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelme miatt lehet előterjeszteni. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, mely az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelező erejét mondja ki – az Alaptörvény Alapvetés című részében található – nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így arra alapított alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [19] Az indítványozó alapvetően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, mely nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik, így az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági döntések között a jelen ügyben nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadálya {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [20] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével és XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [22] A bírósági ítéletekkel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény

védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}. Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.

- [23] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjában, 27. § *a*) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/734/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3217/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.101/2016/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Hüttl Tivadar ügyvéd (1136 Budapest, Tátra utca 15/b. I. emelet) által képviselt Somogyi Mária (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.101/2016/10. számú ítélete, valamint a Győri Ítéltábla Pf.I.20.065/2015/4/I. számú ítélete ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt 2015. december 18-án, a Tatabányai Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságra 2016. február 23-án érkezett be. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2016. március 30-án, valamint 2016. október 6-án kiegészítette. A panaszbeadvány a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszról és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy 2014. december 10-én az egyik internetes közösségi média felületen egy felhasználó közzétett egy felhívást, amelyben tüntetésre hívta fel a tatai polgárokat a helyi önkormányzat egyes ingatlanjainak „elherdálása” miatt. A felhívás egyebek mellett azt tartalmazta, hogy: „a tatai hivatalnokok eladták [...]nak pár éve a tatarozásra szoruló, de a városnak egy gyöngyszemét a műemlék Wágner házat, ami nővérszállóként is üzemelt. Most abba ne is menjünk bele milyen összegért jutott [...] a városunk tulajdonához. Nem lényeges az sem, hogy felújította, mivel a város visszabérli azt az épületet amit el sem kellett volna adni. Most pedig örült nagy összegért bérlük vissza. [...] Ráadásul, nem egy felesleges ingatlanról beszélünk! Mert ugye most itt van a központi orvosi ügyelet, ami Tata és a környező települések betegeit látja el. Évek óta tudni lehetett, hogy a szakrendelő nem Tata tulajdona, és az ügyeletnek el kell onnan költöznie. Tehát ez nem egy hirtelen ötlet volt. Kedves tatai honfitársaim nem furcsa ez egy kicsit? Eladják az épületet, de hosszútávra mégis visszabérlik óriási összegért. Jó üzlet a vállalkozónak, mert vissza jön a vételi ár és a tatarozási ár is amit befektetett. De ez a tatai polgárok kirablása!!!!!!... Emlékeztek az Almási úti ingatlanra? Volt Görög hősök úti óvodára? Azt is eladták!! Most a Derik Hungária biztonsági cég tulajdona. Ha nem tesszük ezt szóvá akkor mi marad meg a városnak, ha mindent eladnak?? [...] Felül kell vizsgálnunk az ingatlan eladását, hogy törvényes volt-e. Meg volt-e hirdelve? Valós vételárat fizetett-e a vevő? Mi szükség volt arra, hogy eladják a város tulajdonát, a mi tulajdonunkat, akik tataiak [...]” (sic!)
- [4] Az indítványozó a fenti felhívást 2014 decemberében az internetes közösségi média felületen a saját felhasználói profilján megosztotta, valamint a felhívást közzétevő felhasználó profiljához kommentet is fűzött, amelyben felvetette, hogy vajon mennyit fizet Tata Város Önkormányzata a Forrásház épületében működő okmányiroda után, amelyet azért költöztetett át, mert a polgármestert zavarta a sok ügyintéző ember. Megjegyezte, hogy a helyi önkormányzat „kemény bérleti díjat fizet”. Az indítványozó a felhívásban foglaltak valóságtartalmát nem ellenőrizte a megosztás előtt, azért döntött a megosztás mellett, mert a felhívást érdekesnek találta, és lehetővé kívánta tenni, hogy azt mások is elolvashassák.
- [5] 2.1. Az indítványozó ellen a felhívás megosztása, valamint a komment közzététele miatt Tata Város Önkormányzata (a továbbiakban: I. rendű felperes) és Tata Közös Önkormányzati Hivatala (a továbbiakban: II. rendű felperes) személyiségi jog megsértésének megállapítása és sérelemdíj megfizetése iránt pert indított. Keresetük szerint az indítványozó megsértette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)

2:43. §-ában – különösen annak *d)* pontjában – nevesített személyiségi jogait, mert a felhívás valótlan tényeket állított, a komment pedig azt a hamis látszatot keltette, hogy a polgármester önhatalmúlag helyeztette át az okmányirodát. A felhívásban említett ingatlan adásvételi és bérleti szerződésének egyik szerződéskötő fele az I. rendű felperes volt, a döntés előkészítésében pedig a II. rendű felperes működött közre. Az indítványozó ezzel szemben arra hivatkozott, hogy egyrészt a felpereseknek hiányzott a perbeli legitimációja, másrészt ő a véleménynyilvánítás szabadságával élt, amellyel szemben nem áll a felpereseknek semmilyen alapvető joga, amelyre való tekintettel a szabad véleménynyilvánítást korlátozni lehetne. Kifejtette továbbá, hogy a megosztott felhívás a városi vagyongazdálkodás kritikája, ebből a szempontból pedig a felperesek által állított pontatlanságok mellékesek.

- [6] Az első fokon eljáró Tatabányai Törvényszék a 2015. február 18-án kelt, 20.P.21.437/2014/5. számú ítéletében megállapította, hogy az indítványozó a felhívás megosztásával – és így valótlan tények híresztelésével – megsértette a felperesek személyiségi jogát, jó hírnevét. A bíróság eltiltotta az indítványozót a további jogsértésektől; kötelezte egy elnézést kérő közlemény közzétételére a közösségi média felületen, amelyet ugyanazon felhasználókkal kellett megosztania, mint akikkel a felhívást is megosztotta; továbbá kötelezte az indítványozót 50 000–50 000 Ft sérelemdíj megfizetésére az I. és II. rendű felperesek részére.
- [7] A döntés indokolásában a bíróság a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján tényállásként állapította meg, hogy a felhívásban említett ingatlan adásvételt megelőző – igazságügyi szakértő által megállapított – értéke 9 millió Ft volt. Tata Város Önkormányzata képviselő-testülete 2000. március 29-én hozott határozatot az ingatlan nyilvános liciten történő értékesítéséről, ahol a kikiáltási ár 12 500 000 Ft volt. A 2000. június 29-én megkötött adásvételi szerződés szerint az ingatlant 16 100 000 Ft-ért egy magánszemély vásárolta meg. Ő 2007-ben azt tovább értékesítette egy betéti társaság részére, majd további adásvételi szerződéseket követően 2010-ben szerezte meg az ingatlant a jelenlegi tulajdonos.
- [8] A felhívásban másodikként említett ingatlan vonatkozásában ugyancsak megállapította a bíróság, hogy annak értékbecslés szerinti értéke 28 millió Ft volt, Tata Város Önkormányzata pedig 2013. augusztus 14-én 22 400 000 Ft-ért értékesítette a felhívásban szereplő kft.-nek, amely – tekintettel arra, hogy a vételár az értékbecslésben szereplő árnál alacsonyabb volt – kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződés megkötésétől számított 4 éven belül 2 új munkahelyet teremtsen, amelyeket 2 évig fenn is tart, továbbá, hogy az ingatlant a városképbe illően felújítja.
- [9] A bíróság megállapította, hogy a kifogásolt közlések az I. és II. rendű felperesek személyével összefüggésbe hozhatók („tatai hivatalnokok”), ezért ők perbeli legitimációval rendelkeznek. A valótlan tényállítást tartalmazó felhívás az I. rendű felperes tulajdonosi jogainak gyakorlásával, ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződések megkötésével állt kapcsolatban.
- [10] A bíróság az ítélet indokolásában a jogvita alkotmányjogi aspektusaira is kitért, megállapítva, hogy – különösen a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat alapján – a közügyek formálóinak akár az éles hangú és túlzó kritikával, nézetek megkérdőjelezésével is számolniuk kell; az ilyen tartalmú szólásokat a véleménynyilvánítás szabadsága szélesebb körben védi. Ugyanakkor a véleménynyilvánítás szabadságának az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése alapján igazolható korlátja lehet a becsületvédelem, a jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom védelme. A becsület csorbítására alkalmas valótlan tények állítása vagy híresztelése ezért a közügyeket érintő nyilatkozatok körében is a véleménynyilvánítás szabadságának korlátját jelenti. A bíróság álláspontja szerint e korlátozás szempontjából kiemelten kell figyelembe venni a legújabb kori számítógépes fejlődést, az internetes közösségi oldalak nyilvánosságát, amely valamennyi felhasználó számára biztosítja, hogy a közzétett vagy megosztott tartalmak széles körben megismerhetővé váljanak. Ez a lehetőség pedig fokozza a nyilatkozattevő felelősségét. Abban egyetértett a bíróság az indítványozóval, hogy a személyiségi jogi védelem – így a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása – csak „lényeges tények” esetében lehet indokolt, ezért azt kellett vizsgálni, hogy a felhívás megosztásával, illetve a kommenttel az indítványozó híresztelt vagy állított-e olyan a közlés szempontjából lényeges és valótlan tény, amely alkalmas lehetett a felperesek jó hírnevének megsértésére, a működésükbe vetett közbizalom megzavarására.
- [11] Az indítványozó által megosztott felhívás tekintetében a bíróság rámutatott, hogy az azt tartalmazza, hogy az I. rendű felperes közvetlenül az ott említett vállalkozónak értékesítette az ingatlant, eleve tudva, hogy azt tőle vissza fogja bérelni. Ez az állítás több valótlan tényt is tartalmaz: az I. rendű felperes nem a vállalkozónak értékesítette az ingatlant, és tekintettel arra, hogy hozzá csak kb. egy évtized elteltével, és több tulajdonosváltás után került az ingatlan tulajdonjoga, az is valótlan, hogy az I. rendű felperes az értékesítéskor már tudhatta volna azt, hogy utóbb az ingatlant vissza fogja bérelni. Valótlanul sugalmazza azt is a felhívás, hogy a „tatai

hivatalnokok” a jogügylet során az említett vállalkozóval összejátszottak volna. E tények a felhívás tartalma szempontjából lényegesnek minősülnek, mert a felperesek vagyongazdálkodásával kapcsolatos kritika éppen ezeken alapul.

- [12] A bíróság ugyanakkor nem minősítette tényállításnak a felhívásban másodikként említett ingatlannal kapcsolatban megfogalmazott kritikát; az indítványozó kommentjében foglalt tényállítást (a helyi önkormányzat „kemény bérleti díjat fizet”) pedig nem tekintette a közlés szempontjából olyan lényeges ténynek, amely indokolná polgári jogi szankció alkalmazását.
- [13] A felhívásban foglalt, és az indítványozó által híresztelt valótlan tényállítást azonban olyannak ítélte a bíróság, amely a helyi önkormányzat működésébe vetett közbizalmat feltétlenül megzavarja, mert a választópolgárok érdekeinek megfelelő eljárást vonja kétségbe. E valótlan tények híresztelése miatt a bíróság megállapította, hogy az indítványozó megsértette a felperesek jó hírnevét, a Ptk. 2:43. § *d*) pontja szerinti személyiségi jogát, ezért őt a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a további jogsértéstől eltiltotta, és elégtétel adására (elnézéskérést tartalmazó üzenet közzététele), valamint a fent említett mértékű sérelemdíj megfizetésére kötelezte.
- [14] 2.2. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő. A fellebbezés folytán eljáró Győri Ítéltábla a 2015. szeptember 10-én kelt, Pf.I.20.065/2015/4/I. számú ítéletével a II. rendű felperes keresetét teljes egészében elutasította, az I. rendű felperesnek megfizetendő sérelemdíj mértékét pedig 10 000 Ft-ra leszállította. Az ítéltábla ítéletének rendelkező része emellett átfogalmazta az elégtétel adására szolgáló, és az indítványozó által közzéteendő üzenetet is.
- [15] Az ítélet indokolásában az ítéltábla megállapította, hogy a II. rendű felperesnek nem volt keresetőségi joga, mert a felhívásban foglalt „tatai hivatalnokok” megjelölés rá nem vonatkozatható, az alatt a helyi önkormányzat képviselő-testületének az értékesítést és a bérbeadást megszavazó képviselőit, illetve a szerződéseket aláíró polgármester személyét kell érteni. Az ítéltábla kiemelte, hogy a helyi önkormányzat nem minősül a maga egészében kivettnek a polgári jogi személyiségvédelem köréből, a jó hírnév védelme a helyi önkormányzatot is megilleti. Az indokolás szerint, amennyiben a vizsgált felhívás csupán az önkormányzati vagyongazdálkodás kritikája volna, úgy a véleménynyilvánítás szabadsága feltétlenül kiterjedne rá, a tények meghamisítására azonban az alkotmányos védelem nem vonatkozik. A felhívásban említett ingatlan vonatkozásában döntő jelentősége volt a többszöri tulajdonosváltásnak, valamint az adásvétel és a bérleti szerződés között eltelt hosszú időnek. A felhívás tartalma e tényeknek nem feleltethető meg, ezért már a kiindulópontja is valótlan tényállítást fogalmazott meg. A felhívás internetes közösségi média felületen történő megosztása pedig kimeríti a jó hírnév híreszteléssel történő megsértését [Ptk. 2:45. § (2) bekezdés].
- [16] 2.3. Az indítványozó az Ítéltábla döntése ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria a 2016. június 8-án kelt, Pfv.IV.20.101/2016/10. számú ítéletével bírált el, és a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartotta.
- [17] Az ítélet indokolásában a Kúria kifejtette, hogy a Ptk. 2:43. § *d*) pontja és 2:45. § (2) bekezdése alapján a személyiségi jogok sérelmét jelenti a jó hírnév megsértése, amely megvalósul – egyebek mellett – a más személyre vonatkozó, és e személyt sértő, valótlan tény állításával, híresztelésével, vagy valós tény hamis színben feltüntetésével. Az objektíve valótlan tényállítás csak akkor jelent jogsértést, ha az alkalmas az érintett társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. A jó hírnév megsértése ezért a felróhatóságra, jó- vagy rosszszeműségekre tekintet nélkül megállapítható. A vizsgált ügyben a sérelmezett felhívás kapcsán megállapítható – a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelő értelmezéssel –, hogy valótlan tény híresztel, illetve való tény hamis színben tüntetett fel, és ezek egyben sértő tartalmat is hordoztak. A közügyek szabad megvitatásához fűződő érdek sem eredményezheti a való tények meghamisítását. A Kúria megerősítette, hogy a jó hírnév védelme, mint személyiségi jog a jogi személy állami szervet is megilleti. E jog megsérthető úgy is, ha az internetes közösségi média felületen profilt működtető személy a sértő tartalmú közlést továbbítja. Az ítélet szerint ezért az Ítéltábla helyesen állapította meg az indítványozó terhére az I. rendű felperes jó hírnevének megsértését, és a további objektív jogkövetkezményről is helyesen döntött. A másodfokú bíróság abban is helyesen foglalt állást, hogy helye van sérelemdíj alkalmazásának, és annak mértékét az eset körülményeire tekintettel megfelelően határozta meg.

- [18] 3. Az ítélettel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, és kérte a Győri Ítéltábla Pf.I.20.065/2015/4/I. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.IV.20.101/2016/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, az Alaptörvény fent hivatkozott cikke alapján.
- [19] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó kitért az internetes közösségi média sajátosságaira, kiemelve, hogy a jelen ügyben ő az ismerősei számára egy olyan bejegyzést osztott meg, melynek szövege nem tőle származik, de amelynek tartalmáért – a bírói gyakorlat szerint – objektív felelősséggel tartozik. Az alkotmányjogi panasz szerint az internetes tartalmak, különösen a közösségi oldalak tekintetében a szólásszabadság határait nem lehet a klasszikus, nyomtatott és elektronikus sajtóra kialakított szabályok szerint meghatározni, mert az interneten a polgárok könnyebben vehetnek részt a nyilvános térben zajló politikai vitákban, ennek keretében gyakran a más személyek által közzétett tartalmakat veszik át, és azokhoz fűznek megjegyzéseket.
- [20] Felveti emellett az indítvány azt is, hogy a helyi önkormányzat nem rendelkezhetett volna jogalanyisággal a személyiségi jogi jogvitában, ilyen jogai ugyanis nincsenek. A támadott bírói döntések ezért sértik az Alaptörvény IX. cikkében garantált szabad véleménynyilvánításhoz való jogot, mert az önkormányzat személyiségi jogainak védelmét, valamint az állami intézményekbe vetett közbizalmat jelölték meg a szólásszabadság korlátozásának céljaként; márpedig – az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint – a helyi önkormányzat jó hírnévhez való jogának nincs morálisan igazolt emberi jogi alapja, ezért a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak nem kell meghajolnia előtte.
- [21] Az alkotmányjogi panasz elismeri, hogy a felhívásban említett azon tény, miszerint a helyi önkormányzat a vállalkozónak átjásztotta volna az ott említett ingatlant, valótlan volt, mivel az ingatlan többször is gazdát cserélt. Az indítványozó szerint azonban nem ez állt a felhívás fókuszában, hanem általánosságban az a gyakorlat, hogy a helyi önkormányzat eladja az ingatlanjait, majd visszabéri azokat – ahelyett, hogy maga újítaná fel. Álláspontja szerint, ha az ügyben eljáró bíróságok a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően értékelték volna a teljes szöveg kontextusát és célját, valamint azt, hogy a vita közügyben zajlott, akkor azt a következtetést kellett volna levonniuk, hogy a felhívás valójában értékítéletet fogalmazott meg.
- [22] Az indítvány arra is felhívta a figyelmet, hogy a kifogásolt közlés helye egy internetes közösségi média felület volt, ahol minden felhasználó saját profillal rendelkezik, ezen egy kattintással, rövid idő alatt különböző tartalmakat oszthat meg, a megosztott tartalmak azonban egyértelműen elkülönülnek a felhasználó saját tartalmaitól, látható ugyanis, kinek a profiljáról emelték át azokat. A közösségi oldalon minden felhasználó maga alakítja ki a saját közösségi terét, maga választja meg az ismerőseit, ezért az ott közzétett információ is a személyes szférájához tartozik, hiszen nem mindenki számára hozzáférhető. A támadott ítélet által elvárt „előzetes tartalomszűrés” pedig – az alkotmányjogi panasz szerint – nem kívánatos eredményhez vezetne ebben a kommunikációs térben, a felgyorsult kommunikáció keretei között. Irreális elvárás volna ugyanis, hogy az indítványozó a tartalom megosztása előtt maga kérje ki az ingatlan hiteles tulajdoni lapjának másolatát. Az indítványozó álláspontja szerint a közösségi média felületén a publikálás lehetősége bárki számára hozzáférhető, így a felhasználók is tisztában vannak azzal, hogy az ott megjelenő tartalom különbözik a klasszikus sajtótól, ezért kellő kritikával viszonyulnak hozzá. Emiatt az elvárható gondosság mércéjének is alacsonyabbnak kellene lennie.
- [23] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [24] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [25] 5. Az Abtv. 29. §-a szerint: „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen tartalmi befogadási követelményével összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

- [26] 5.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban amiatt kifogásolta a támadott bírói döntéseket, mert azok – meglátása szerint – a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot alaptörvény-ellenesen korlátozták, amikor nem voltak figyelemmel arra, hogy a jogvita tárgyát képező bejegyzést az indítványozó egy internetes közösségi média felületen osztotta meg. Sérelmezte továbbá az indítványozó, hogy a szabad véleménynyilvánítás jogát a bíróság a bejegyzéssel érintett helyi önkormányzat jó hírnévhez való jogára tekintettel korlátozta. Hivatkozott emellett arra is, hogy bár a bejegyzésben említett tény hamisnak bizonyult, ő valójában a helyi önkormányzat ingatlangazdálkodási gyakorlatát általánosságban kritizálta, így közügyben zajló vitában vett részt, amire a szólásszabadság magasabb szintű oltalma vonatkozik.
- [27] 5.2. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága védelmi körével kapcsolatban következetes gyakorlata az, hogy az egyéni véleményalkotás lehetőségeként, mint szabad kommunikáció, a véleménynyilvánítás szabadságába beletartoznak az értékítéletek és a tényközlések is. „»A szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védeltsége között. « [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 230.]” {9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [43]}. „Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49].}
- [28] A véleménynyilvánítás szabadsága tehát valótlan tények közlésére – ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanságának (tudatosan hamis közlés) vagy elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta –, és a tények meghamisítására nem terjed ki.
- [29] 5.3. A kifejtettekre figyelemmel, az alkotmányjogi panasz tartalma arra irányul, hogy kimutassa: az indítványozó által megosztott bejegyzés értékítéletet, bírálatot tükröz, ezért azt nem tényközlésnek kell tekinteni. Ezzel szemben az ügyben eljáró bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítékok értékelésével arra a megállapításra jutottak, hogy az indítványozó valótlan tények híresztelésével megsértette a helyi önkormányzat személyiségi jogát, jó hírnevét. A bíróságok ezen következtetése – vagyis, hogy az indítványozó által megosztott bejegyzés valótlan tényeket tartalmaz – igazságügyi szakértői véleményeken (a bejegyzéssel érintett ingatlanok értéke tekintetében), a helyi önkormányzat képviselő-testületének határozatain, adásvételi szerződéseken és az érintett ingatlanok tulajdoni helyzetére vonatkozó egyéb dokumentumokon alapul.
- [30] 5.4. A fentieket összegezve az indítványozó valójában nem a bíróságok sérelmezett ítéleteinek alkotmányossági vizsgálatát kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tényállás megállapítása, a tények és bizonyítékok értékelése, valamint az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az Alkotmánybíróság azonban jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a következetes gyakorlat szerint „tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11], 3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [29]}.” {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [10].}
- [31] 6. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy jelen esetben nem merül fel az Abtv. 29. §-a szerinti, bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye, és az indítványban foglaltak nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [32] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt,

figyelemmel az Abtv. 29. §-ában foglaltakra, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/351/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3218/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.017/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Magyar Anikó ügyvéd, 7100 Szekszárd, Arany János utca 18.) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.017/2016/3. számú ítélete, a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Mf.20.688/2015/5. számú ítélete és a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.346/2014/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó e mellett utalt az Abtv. 28. § (1) bekezdésében az Alkotmánybíróság számára biztosított – az úgynevezett „áttérésre” vonatkozó – lehetőségre, felvetve panaszát „szükség esetén” az Abtv. 26. § szerinti megvizsgálásának a lehetőségét is, mivel az ügyében lefolytatott eljárással kapcsolatosan véleménye szerint „felmerülhet” az eljáró bíróságok által alkalmazott, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 33/A. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenessége is.
- [2] 2. A kifogásolt ítélettel elbírált ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az ügy felperese (a továbbiakban: indítványozó) szakács munkakörben dolgozott az alperesi munkáltató jogelődjénél. A jogelőd munkáltatónál gondnoki feladatokat ellátó személy ellenőrzést végzett a konyhán és megállapította, hogy a reggelire kiadott szaláminak csak egy része került tálalásra, a hiányzó mennyiséggel az alkalmazottak nem tudtak elszámolni. A gondnok értesítette az indítványozó közvetlen felettesét, és a hiányzó szalámi mennyiséget egy műanyag dobozban elrejtve megtalálták. Az indítványozó és egy másik alkalmazott elismerte, hogy az előkészített alapanyagokat közösen tették el. A jogelőd munkáltató ezt követően rendkívüli felmentéssel megszüntette az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyát arra hivatkozva, hogy a gondnok az ellenőrzés során a napi reggeli alapanyagból kevesebbet talált, az indítványozó pedig elismerte, hogy a konyhalánnyal együtt a hiányzó mennyiséget eltulajdonították. Az indítványozó a munkáltató intézkedését sérelmezve keresetet terjesztett elő, melyben kérte megállapítani közalkalmazotti jogviszonya megszüntetésének jogellenességét, továbbá a munkáltató kötelezését 12 havi távolléti díjának megfelelő összegű kártérítés, végkielégítés, illetve felmentési időre járó távolléti díj megfizetésére, mivel esetében a rendkívüli felmentés feltételei nem álltak fenn, és az ellenőrzést nem a munkáltatói jogkör gyakorlója végezte.
- [4] 2.2. Az indítványozó keresetét az elsőfokú bíróság elutasította, a másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Ebben rámutatott arra, hogy a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt, azaz a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróságok nyilvánvalóan téves vagy okszerűtlen következtetésre jutottak-e. A Kúria álláspontja szerint a törvényszék részletes magyarázatát adta annak, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelve miért tekinthető helyesnek az a tényállás, amelyre határozatát alapította. E szerint az indítványozó a felmentés alapjául szolgáló esetről saját kezűleg írt nyilatkozatot, amelyben felelősségét egyértelműen elismerte és a keresetlevélben is akként nyilatkozott, hogy „néhány szelet szalámit” eltulajdonított, amely azonban nem tekinthető lényeges kötelezettségszegésnek vagy

jelentős mértékűnek. Mindezekből, valamint a tanúk vallomásából helytállóan jutottak az eljáró bíróságok arra a következtetésre, hogy az indítványozó elkövette azt a kötelezettségszegést, amelyet a rendkívüli felmentésben a terhére róttak, és amelyet mind az eljárást megelőzően, mind a keresetlevélben maga is elismert – állapítja meg a kúriai ítélet indokolása. A Kúria döntése szerint helytállóan állapította meg a törvényszék azt is, hogy az indítványozó munkavégzése felett az esetet felfedező gondnok ellenőrzési jogkörrel rendelkezett, azonban ennek esetleges hiánya sem eredményezhette volna az indítványozó mentesülését az általa elkövetett cselekmény jogkövetkezménye alól.

- [5] A Kúria ítélete értelmében az indítványozó kellő alap nélkül kifogásolta azt is, hogy a jogelőd munkáltató intézkedése nem volt okszerű. A Kjt. 33. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségszegéssel indokolt azonnali hatályú felmentésnél az okszerűség vizsgálata szükségtelen, a tényállási elemek egyenkénti és együttes vizsgálata teszi lehetővé a jognyilatkozat jogszerűsége vagy jogellenessége megállapítását. Abban a bírói gyakorlat egységes – mutat rá a Kúria –, hogy „a munkáltató tulajdonában álló dolog elvitele annak értékétől függetlenül a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettségszegésnek minősül, és alkalmas arra, hogy a munkáltató elveszítse a közalkalmazottba vetett bizalmát”. A fentieket összegezve a Kúria megállapította, hogy az indítványozó által elkövetett cselekmény alapján az alperesi munkáltató jogelődje jogszerűen döntött a közalkalmazotti jogviszony azonnali hatályú megszüntetéséről, azaz a rendkívüli felmentés megfelelt a Kjt.-ben írt feltételeknek.
- [6] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria ítéletének, a Zalaegerszegi Törvényszék ítéletének és a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény II. cikkének (az emberi méltósághoz való jog), a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének (a hátrányos megkülönböztetés tilalma), a XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének (a munkavállalók és a munkaadók együttműködési kötelezettsége, illetve a munkavállaló egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jog) és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének (a tisztességes bírósági tárgyaláshoz és a jogorvoslathoz való jog) a sérelmére hivatkozva.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének vélt sérelmét azzal indokolja, hogy a bíróságok ítéleteikben nem értékelték azt a munkáltatói nyilatkozatot, miszerint a munkáltatónál ezt az esetet megelőzően csupán két esetben került sor a munkáltató által kezdeményezett jogviszony megszüntetésre. Ez a nyilatkozat az indítványozó álláspontja szerint azt támasztja alá, hogy a munkáltató meg akart tőle szabadulni, azaz diszkriminatív módon került sor az elbocsátásra, ami szerinte „nyilvánvaló”. Meglátása szerint esetében képesség szerinti szelekció történt, ami alapján a diszkrimináció megvalósult. E körben sérelmezi az indítványozó azt is, hogy hiába kezdeményezte a közalkalmazotti szabályzat és az SZMSZ, továbbá más belső szabályzatok becsatolását, ezt indokolás nélkül nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság. Ugyanígy sikertelenül indítványozta írásszakértő kirendelését is a jegyzőkönyv valóságát tekintetében. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok döntéseik meghozatalakor nem vették figyelembe „idegrendszerének gyengébb funkcióképességét, kognitív és szociális kompetenciájának szintjét, érzelmi intelligenciaszintjét, pszichés sérülékenységének magasabb fokát”.
- [8] 3.2. Az Alaptörvény II. cikke sérelmének indokaként az indítványozó előadja, hogy „a tárgyalások során alperesi képviselő mind megszólalásaival, mind metakommunikációjával sértette az indítványozó emberi méltóságát, láthatóan gúnyolta indítványozót alacsonyabb képzettsége, egyszerűsége, pszichikai állapota miatt, melyet az I. fokon eljáró bíróság nem akadályozott meg, direkt nem kívánt érzékelni, indítványozó képviselőjének jelzése ellenére nem utasította rendre az alperesi képviselőt, s érezhetően bűnözőként kezelte indítványozót, folyamatosan éreztetve vele alacsonyabb intelligenciája miatti megvetését is”.
- [9] 3.3. Az Alaptörvény XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének a sérelmét az indítványozó azzal indokolja, hogy a gondnok jogellenesen végzett ellenőrzést, mert ilyen jogkörrel nem rendelkezett, továbbá a bíróság egyoldalúan és jogszabállyal alá nem támasztott módon hivatkozik arra, hogy az indítványozó együttműködési kötelezettségét megszegte. Az indítványozó állítja azt is, hogy abban a hitben volt, hogy a „hétköznapi szóhasználati értelmű” fegyelmet fog kapni, és szóba sem került, hogy az esetet a munkáltató olyan súlyú kötelezettségszegésnek minősíti, ami a jogviszony megszüntetésével jár. Az indítványozó előadja, hogy az alperesi munkáltató jogelődjének eljárása során jogairól nem tájékoztatták, nem biztosítottak lehetőséget számára jogi képviselő igénybevitelére, továbbá pszichés állapotát kihasználva arra kényszerítették, hogy írásban nyilatkozatot tegyen. A döntés meghozatala során az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a két tanú vallomásainak ellentmondásosságát.

- [10] 3.4. Véleménye szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését sérti az, hogy az ítéletekben felhívott jogszabályokból és az ítéleti indokolásokból a jogértelmezés általános szabályainak megtartása mellett nem következnek az indítványozót marasztaló bírói döntések. Nézete szerint tévesen tartalmazzák az ítéletek a megállapított tényállás részeként, hogy az indítványozó elismerte, a hiányzó mennyiséget az alapanyagból el-tulajdonította, ezzel szemben ő mindössze azt nyilatkozta, hogy „beismerem hibámat”. Ez véleménye szerint a bíróságok részéről „elfogult értelmezés”, a bíróságok a körülményeket figyelmen kívül hagyva „csak a felperes (indítványozó) által írt iromány szavaira hagyatkozva jelentették ki, hogy beismerés történt”. Meglátása szerint az is a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében értékelendő, hogy „egy ilyen lényeges kérdésben a bíróság nem kívánta felderíteni a teljes tényállást, s mindösszesen két tárgyalásból képes volt döntését meghozni”.
- [11] 3.5. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének általa állított sérelmét beadványában nem indokolta.
- [12] 3.6. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárnak erre irányuló felhívására határidőben reagált, de ebben – a hiánypótlási felhívásban részletesen kifejtett szempontok ellenére – az Abtv.-ben foglalt kritériumoknak megfelelő, az indítvány érdemi elbírálását lehetővé tevő új információkat nem közölt, lényegében megismétli az alapbeadványban foglaltakat.
- [13] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [14] 4.1. Ennek során a testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az indítvány ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt, a határozott kérelem egyik feltételét megfogalmazó követelménynek nem felel meg. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem – az a)–d) és az f) pontokban meghatározott kritériumokon túl – akkor határozott, ha egyértelműen megjelölt, alapjogi érveléssel alátámasztott indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [15] Az indítványozó panaszában hivatkozott ugyan a bírói döntésekkel kapcsolatosan az Alaptörvény II. cikkének, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére is, azonban az indítvány nem tartalmaz arra vonatkozó, alkotmányjogilag értékelhető indokolást, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben a beadvány indokolást egyáltalán nem tartalmaz. E tekintetben tehát az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány nem felel meg az Abtv.-ben foglalt együttes feltételek mindegyikének.
- [16] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem fogalmazott meg sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést, sem pedig bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve a beadvány ennek érdemi vizsgálatára sem adott lehetőséget az Alkotmánybíróság számára.
- [17] 4.3. Az Abtv. 29. §-hoz kapcsolódóan az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is rámutat arra, hogy a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési kérdések megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben is, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja a következők miatt: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság ismételten rá-

mutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Amennyiben az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet kapcsán megállapítható, hogy az valamennyi, az ügy szempontjából lényeges kérdés vizsgálatára kitér, az értékelés szempontjairól megfelelően számot ad „[a]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési kérdésről állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogyan azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.

[18] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy kapcsán megállapította, hogy az indítvány az indítványozó közalkalmazotti jogviszonya rendkívüli felmentéssel történő megszüntetésének jogszerűségével összefüggésben lefolytatott bírósági eljárások és az ezek eredményeként hozott döntések teljes egészének a felülbírálatára irányul, a támadott ítéletekben megállapított tényállás helytállóságát, a bíróságok jogértelmezését és az ügyében felmerült tények szakjogi értékelését vitatja, továbbá a Kúria felülbírálati jogköréhez tartozó bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol. Az indítványozó panaszában tehát valójában a támadott bírósági ítéletek törvényességi és nem alkotmányossági felülvizsgálatát kérte – mivel a megállapított tényállás és az ebből levont következtetések felülvizsgálata ebbe a körbe tartozik –, erre azonban a fent kifejtettek közül következően, az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre.

[19] 4.4. Ahogyan arra az indítványozó alkotmányjogi panaszában is utalt, az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban az Abtv. 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjára irányuló vizsgálatot is lefolytathat. Az Alkotmánybíróság ezt a hatáskörét hivatalból eljárva gyakorolja. Az Alkotmánybíróság azonban az indítványozó ügyében is alkalmazott, a Kjt. 33/A. § (1) bekezdésére vonatkozóan az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti eljárás lefolytatására nem látott okot, azt nem tartotta indokoltnak.

[20] Tekintettel arra, hogy alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése – az erre irányuló kifejezett felhívás ellenére – sem tartalmazott alkotmányjogi érvekkel alátámasztott, alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek sérelmét illetően, valamint a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.

[21] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, az 56. § (1) és (2) bekezdései és 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1857/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3219/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 2. § (3) bekezdése és 165. § (1) bekezdése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.731/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Baltay Levente ügyvéd, Harsányi és Baltay Ügyvédi Iroda, 2360 Gyál, Kőrösi út 104.) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2015. augusztus 7-én közérdekű adatigénlyessel fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (a továbbiakban: MNB), amelyben a Quaestor károsultak kárrendezését biztosító követeléskezelő alap létrehozásáról szóló 2015. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Quaestor törvény) által létesített ún. Quaestor Károsultak Kárrendezési Alapjának (a továbbiakban: Quaestor Alap) működésével kapcsolatos adatok kiadását kérte. Az adatigénlyés lényegében a következő kérdésekre vonatkozott: kért-e a Quaestor Alap az MNB-től áthidaló kölcsönt, amennyiben igen, benyújtott-e ehhez a kérelemhez állami kezességvállalást, valamint az MNB elutasította vagy elhalasztotta-e a hitelkérelem elbírálását valamely jogi indok miatt.
- [3] Az MNB banktitokra hivatkozva nem teljesítette az adatigénlyést, az indítványozó keresetét – a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.731/2016/4. számú ítéletével helybenhagyott döntésével – a Fővárosi Törvényszék a 69.P.24.786/2015/7. számú ítéletével elutasította. Az eljáró bíróság rámutatott, hogy az MNB ugyan közfeladatot lát el és kétségtelenül kezeli is az adatigénlyésben szereplő közérdekű adatokat, ugyanakkor az MNB-nek a banktitok megőrzésére vonatkozó kötelezettsége és az ügyfélnek a banktitok megőrzéséhez fűződő joga a közérdekű adatok megismerhetősége elé korlátot állít: a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 2. § (3) alapján a Hpt. hatálya a banktitok kezelésének a szabályi tekintetében kiterjed az MNB-re, márpedig a Hpt. 165. § (1) bekezdése szerint, „[a]ki üzleti vagy banktitok birtokába jut, köteles azt időbeli korlátozás nélkül megtartani”. A banktitok kiadhatóságának eseteit a Hpt. 161. §-a nevesíti, a 164–164/A. §-ok pedig azokat az adatszolgáltatásokat sorolják fel, amelyek nem jelentik a banktitok sérelmét, a kiadni kért adatok azonban a bíróság álláspontja szerint nem tartoznak ebbe a körbe. A bíróság kitért végezetül arra is, hogy a Hpt. 166. §-a kifejezetten csak az üzleti titokkal szemben rögzíti a közérdekű adatok megismerhetőségének az elsőbbségét, banktitok esetében e szabály nem alkalmazható. Összefoglalva tehát a bíróság akként foglalt állást, hogy a Hpt. 165. § (1) bekezdése a közérdekű adatoknak az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 26. § (1) bekezdése szerinti megismerhetőségét korlátozza az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontja alapján.
- [4] Az indítványozó egyrészt úgy véli, hogy a Hpt. 2. § (3) bekezdése és 165. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenesen korlátozza a közérdekű adatok megismerhetőségét. A közfeladatot ellátó, közpénzből gazdálkodó szervek ugyanis kezelnek olyan adatokat, amelyek egyszerre minősülnek banktitoknak és közérdekű (közérdekből nyilvános) adatnak is, ezért a banktitok megismerhetőségének teljes kizártsága az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe ütközik.
- [5] Az indítványozó megítélése szerint továbbá a bíróság téves, illetve szűkítő jogértelmezésen alapuló döntést hozott, ugyanis a Hpt. 165. § (1) bekezdését és 166. §-át az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésére tekintettel értelmezve adott esetben lehetőség lett volna a „tétéles jog szintjén fennálló joghézag feloldására”. A bíróságok tévesen minősítették a kért adatokat a Hpt. 165. § (1) bekezdése szerinti banktitoknak – szól az indítványozó

érvelése –, mivel a banktitok ún. magánszféra-védelmi funkciót lát el (az a célja, hogy védje az ügyfeleknek a pénzügyi intézmény tudomására jutott adatait), azonban a jogszabállyal létrehozott Quaestor Alap esetében – az általa esetlegesen felvett áthidaló kölcsön vonatkozásában – a magánszféra-védelem fogalmilag kizárt. A kárrendezés célja a befektetői bizalom helyreállítása volt, e körben pedig alapvető jelentőségű a közpénzmozgás ellenőrizhetősége. Tehát az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a Hpt. 166. §-a rendszertani és történeti értelmezésének mellőzésével a banktitok fogalmi körét túl tágan értelmezték, és meg sem kísérelték a banktitokra vonatkozó rendelkezéseket összeegyeztetni a közérdekű adatok megismeréséhez való Alaptörvényben biztosított joggal. Az indítványozó ezért az ügybe hozott bírósági ítéletek alaptörvény-ellenességét állítja és azok megsemmisítését kéri. A közérdekű adatok megismeréséhez való jogon túlmenően az indítványozó véleménye szerint a bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdését is, mert „felmentést adnak a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek nyilvános elszámolási kötelezettsége alól”.

- [6] 2. Eljárása során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Quaestor törvény 2015. április 17-én lépett hatályba, de azt – miután a 32/2015. (XI. 19.) AB határozat annak egyes rendelkezéseit megsemmisítette – a tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében tett egyes kárrendezési intézkedésekről szóló 2015. évi CCXIV. törvény (a továbbiakban: Tv.) 27. §-a 2016. január 1. napjával hatályon kívül helyezte.
- [7] A 32/2015. (XI. 19.) AB határozatban foglaltak alapján a Tv. a Quaestor törvényhez képest kiterjesztette a kártalanításra jogosultak körét és a kártalanítás egyes szabályait is a korábbiaktól eltérően határozta meg, továbbá létrehozta az ún. Kárrendezési Alapot. A Tv. 21. § (1) bekezdése kifejezetten kimondta, hogy a Quaestor törvény alapján fennálló kárrendezésre való jogosultság megszűnik, és e jogosultság alapján igény nem érvényesíthető. A Tv.-nyel létrehozott Kárrendezési Alap nem minősült a Quaestor Alap jogutódjának, azonban a Tv. 21. § (2) bekezdése alapján, aki a Quaestor törvény alapján korábban határidőben benyújtott kárrendezési kérelmet, annak már nem kellett a Tv. alapján újra kérelmeznie a kárrendezést.
- [8] A Quaestor törvény 4. § (4) bekezdése szerint a – később, 2016. január 1-jével megszüntetett – Quaestor Alap kizárólag a működésének a biztosítása – a kárrendezésre jogosultak kifizetése – érdekében vehetett fel az MNB-től legfeljebb 3 hónapos futamidejű áthidaló kölcsönt. A jogalkotó kivételesen és egyszeri alkalommal kívánta méltányosságon alapuló juttatásban részesíteni a kárrendezésre jogosultakat, a kárrendezést azonban a megváltozott törvényi előírások alapján a Kárrendezési Alap végezte/végzi minden, még a korábban a Quaestor Alaphoz benyújtott kárrendezési igény vonatkozásában is.
- [9] A jogszabályi környezet említett változása és az adott ügy vázolt sajátosságai miatt az Alkotmánybíróság megítélése szerint jelen ügyben az alkotmányjogi panasz mint speciális, az alapjogi sérelmek orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn. Az a kérdés, hogy az MNB áthidaló kölcsön nyújtása, illetve az állam ehhez kapcsolódóan készfizető kezességvállalás útján részt vesz-e vagy részt vett-e a kárrendezési folyamatban, értelemszerűen nem a Quaestor Alap, hanem kizárólag a Kárrendezési Alap működésére vonatkozó közérdekű adatigénylés útján válaszolható meg.
- [10] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az eljárást az Abtv. 59. §-a alapján, összhangban az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontjával, megszüntette.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/748/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3220/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés alapján indult eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak értelmezéséről szóló 2/2016. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés alapján indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság (továbbiakban: indítványozó) a 2. Bf.1030/2016/3. számú végzésével 2017. március 21-én az előtte folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság a tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak értelmezéséről szóló 2/2016. Büntető jogegységi határozat (továbbiakban: BJE) alaptörvény-ellenességét állapítsa meg. Az indítványozó szerint a BJE ellentétes az Alaptörvény C) cikkének (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikkének (4) bekezdésével is, ezért az Abtv. 45. § (4) bekezdésére és 45. §-ának (6) bekezdésére hivatkozva indítványozta a BJE *ex tunc* hatályú megsemmisítését, valamint a BJE alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.
- [2] A Karcagi Járásbíróság a 2016. május 17-én kihirdetett 3.B.72/2016/9. számú ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 197. § (2) bekezdésébe ütköző szexuális erőszak büntetében és ezért 3 év 6 hónap szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a bíróság fegyházban állapította meg.
- [3] Az indítványozó előtt 2.Bf.1030/2016. számon folyamatban lévő eljárásra az ügyész és a védő által bejelentett fellebbezés miatt került sor.
- [4] 2. Az indítványozó beadványában arra hivatkozott, hogy a tárgyi ügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség a 6.B.907/2015/4. számú vádiratában a vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 197. § (2) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés *a*) pontjának második fordulata szerint minősülő, 12. életévét be nem töltött hozzátartozó sérelmére szexuális cselekmény végzésével elkövetett szexuális erőszak büntetével vádolta meg, amely vádirati minősítés megfelel a BJE-ben foglaltaknak.
- [5] Ezzel szemben az indítványozónak az ügyben 2015. december 9-én hozott 7.B.1061/2015/4. számú – a Szegedi Ítéltábla Bpkf.I.27/2016/2. számú végzésével 2016. január 25-én jogerőre emelkedett – áttételt elrendelő végzése alapján a szóban forgó cselekmény a Btk. 197. § (2) bekezdése szerint minősül, így az ellentétes a BJE-ben megállapított minősítéssel.
- [6] 3. Az indítványozó érvelése szerint a BJE abban a kérdésben foglalt el igenlő álláspontot, hogy a Btk. 197. § (3) bekezdés *b*) pontjában meghatározott minősítő körülmény alkalmazható-e a (2) bekezdésben meghatározott alapesetre és ez által minősíthető-e a cselekmény a (4) bekezdés *a*) pontja alapján. Ennek eredményeképpen pedig a BJE a vizsgált kérdésben arra a megállapításra jut, hogy öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett a tizenkét éven aluli sértett hozzátartozója akkor is, ha a szexuális cselekményt kényszerítés nélkül, a sértett beleegyezésével követi el, és akkor is, ha a cselekményt a sértett erőszak, vagy kvalifikált fenyegetés útján történő kényszerítésével valósítja meg.
- [7] Ezzel szemben az indítványozó álláspontja szerint a Btk. 197. § (2) bekezdése nyilvánvalóan önálló alapeseti tényállás, amely a kényszerítési elemet, vagy a gyermek állapotának felhasználását nem tartalmazza. Ez következik a (3) bekezdésből, amely a minősített eseteket sorolja fel és egyértelműen azt mondja ki, hogy az ott írt minősítő körülmények az (1) bekezdésben meghatározott alapesetekre alkalmazandók, a (2) bekezdésben meg-

határozott alapesetre nem. Az indítványozó szerint ugyanezt az értelmezést támasztja alá a Btk. 197. § (4) bekezdés a) pontja is, amely az (1) bekezdés a) pontjában, vagy a (3) bekezdés b) vagy c) pontjában meghatározott esetekre vonatkozik, de nincs benne visszautalás a (2) bekezdésben meghatározott alapesetre.

- [8] A BJE indokolásának uniós hivatkozása miatt az indítványozó tételesen kifejti azt az álláspontját is, hogy a Btk. szabályozása unió konform, tehát a törvényi rendelkezés a BJE-ben foglaltak nélkül is megfelel az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelvében foglaltaknak.
- [9] Végül érvelését az indítványozó akként összegezte, hogy a BJE azért alaptörvény-ellenes, mert valójában nem értelmezte a Btk. vonatkozó rendelkezését, hanem felelősséget súlyosító normát alkotott, ugyanis a Btk. 197. § (2) bekezdése szerinti büntetési tétel 10 éves felső határát 15 évre emelte fel.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy III/232/2017. ügyszámon, bírói kezdeményezések alapján folytatott eljárásában a BJE alaptörvény-ellenességét megállapította és a BJE-t a 19/2017. (VII. 18.) AB határozatával (továbbiakban: Abh.), 2017. október hó 31. napjával megsemmisítette.
- [11] Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – az Ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen, a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [12] Az Ügyrend 67. §-a a fenti felhatalmazás alapján a következőképpen rendelkezik: „(1) Az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a alapján végzésben megszüntetheti az eljárást a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén. (2) Okafogottá válik az indítvány különösen, ha
[...]
e) az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált.”
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy mivel az Abh. a jelen ügyben is támadott BJE-t már megsemmisítette, így az eljárás nyilvánvalóan okafogottá vált, ezért az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján az eljárás megszüntetéséről döntött.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1102/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1002/2017. (IX. 12.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság öttagú tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 49. § (1) és (7) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva – az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 5. § (2)–(3) és (4) bekezdéseiben foglaltakra is tekintettel – az Alkotmánybíróság öttagú tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről a következő határozatot hozta:

1. Az Alkotmánybíróságon három öttagú állandó tanács működik.

2. Az öttagú állandó tanácsok tanácsvezetői és tagjai:

Az 1. öttagú tanács tagjai:

Dr. Czine Ágnes, tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Balsai István alkotmánybíró,
Dr. Horváth Attila alkotmánybíró,
Dr. Juhász Imre alkotmánybíró,
Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró.

A 2. öttagú tanács tagjai:

Dr. Schanda Balázs, tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Pokol Béla alkotmánybíró,
Dr. Stumpf István alkotmánybíró,
Dr. Szívós Mária alkotmánybíró,
Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró.

A 3. öttagú tanács tagjai:

Dr. Salamon László, tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró,
Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró,
Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró,
Dr. Szalay Péter alkotmánybíró.

3. Ez határozat 2017. szeptember 6-án lép hatályba.

4. E határozat hatálybalépésével egyidejűleg az Alkotmánybíróság öttagú tanácsainak összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1006/2016. (IX. 14.) AB Tü. határozat és az Alkotmánybíróság öttagú tanácsainak összetételéről szóló 1007/2016. (XII. 15.) AB Tü. határozat hatályukat veszti.

5. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1714/2017.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2017. évi 145. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 2001/2017. (IX. 13.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről

1. Az Alkotmánybíróság teljes ülése – az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 23. § (6) és (8) bekezdésében foglaltak alapján – az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételét az alábbiak szerint határozza meg:

a) Ügyrendi Bizottság

Elnöke: *dr. Szalay Péter* alkotmánybíró

Tagjai: *dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró, *dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró, *dr. Juhász Imre* alkotmánybíró.

b) Gazdasági és Személyügyi Bizottság

Elnöke: *dr. Szívós Mária* alkotmánybíró

Tagjai: *dr. Balsai István* alkotmánybíró, *dr. Horváth Attila* alkotmánybíró.

c) Tudományos és Nemzetközi Bizottság

Elnöke: *dr. Stumpf István* alkotmánybíró

Tagjai: *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró, *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró, *dr. Varga Zs. András* alkotmánybíró.

2. E határozat 2017. szeptember 6-án lép hatályba, ezzel egyidejűleg az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről szóló 2002/2016. (IV. 26.) AB Tü. határozat hatályát veszti.

3. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát az Alkotmánybíróság hivatalos lapjában közzéteszi.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1715/2017.

EGYÉB DOKUMENTUMOK, KÖZLEMÉNYEK

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3221/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés alapján indult eljárás felfüggesztéséről

Az Alkotmánybíróság jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény 83/C. § (1) és (4) bekezdése, valamint a 102/I. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárását az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt 78117/13. számon indult *Fábián kontra Magyarország* ügy Nagykamara előtt folyamatban lévő felülvizsgálat befejezéséig felfüggeszti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 24.M.755/2017/6. sorszámú végzésével az előtte folyamatban lévő ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a és 32. § (1)–(2) bekezdése alapján a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 83/C. § (1) és (4) bekezdése, valamint a 102/I. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenessége és nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatát kezdeményezte. Az indítvány hivatkozik az alapvető jogok biztosa által 2013. május 16-án benyújtott, az Alkotmánybíróság előtt II/782/2013. szám alatt folyamatban lévő ügyben előterjesztett indítványra, továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) előtt 78117/13. számon folyamatban volt, *Fábián kontra Magyarország* ügyben hozott ítéletre.
- [2] 2. Az Alkotmánybíróság a II/782/2013. szám alatt nyilvántartásba vett indítvány alapján indult, a Tny. 83/C. §-a, 102/I-102/K. §-ai alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását 2016. október 18-én felfüggesztette az Abtv. 60. §-a alapján. Az Alkotmánybíróságnak a jelen esetben a bírói kezdeményezésről 90 napos határidőn belül döntést kellene hoznia. Tekintettel azonban arra, hogy a *Fábián kontra Magyarország* ügy az EJEB Nagykamarája előtt folyamatban van, vagyis az ügyben meghozott döntés még nem végleges, a végleges döntés viszont a nemzetközi szerződésbe ütközés alkotmánybírósági vizsgálatának előkérdése, az Alkotmánybíróság a Nagykamara eljárásának befejezéséig – az Ügyrend 41. § (1) bekezdése és 45. §-a alapján – a saját eljárását felfüggesztette.

Budapest, 2017. augusztus 28.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1426/2017.

HELYREIGAZÍTÁS

Az Alkotmánybíróság Határozatai 20. számának címlapján, 1075., 1078. és 1079. oldalán az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozatának módosításáról szóló AB Tü. határozat száma helyesen: 1001/2017. (IX. 12.) AB Tü. határozat.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtárgyalója
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273